

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ενίσχυση εποπτείας των υπό διαχείριση απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις - Προστασία συνεπών οφειλετών - Φορολογική μεταχείριση και εποπτεία κρυπτοστοιχείων - Λογιστική μεταρρύθμιση της Γενικής Κυβέρνησης - Ενίσχυση των συλλογικών επενδύσεων και της κεφαλαιαγοράς καθώς και της διαχείρισης κινδύνων και της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος - Ενσωμάτωση των Οδηγιών (ΕΕ) 2024/1619, (ΕΕ) 2024/2994, (ΕΕ) 2024/927, (ΕΕ) 2023/2864, (ΕΕ) 2024/2811 και (ΕΕ) 2024/1640 - Διατάξεις αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους - Συνταξιοδοτική ρύθμιση και λοιπές διατάξεις»

Ι. Γενικές Παρατηρήσεις

Α. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάσθηκε η αρμόδια Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, αποτελείται από τριακόσια ενενήντα (390) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου, και τρία (3) Παραρτήματα (Α΄-Γ΄), διαρθρώνεται δε σε δεκαπέντε (15) Μέρη (Α΄-ΙΕ΄).

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-41) έχει τον τίτλο «Ενίσχυση εποπτείας των υπό διαχείριση απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις - Προστασία συνεπών οφειλετών - Εισαγωγή πλαισίου για διμερείς διαδικασίες ρύθμισης οφειλών - Ρυθμίσεις οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση και τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης» και αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια (Α΄-Ε΄).

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1-2), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», καθορίζει τον σκοπό και το αντικείμενο των οικείων ρυθμίσεων, που συνίστανται

στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του ιδιωτικού χρέους, μέσω της ενίσχυσης της εποπτείας των διαχειριστών απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις, την κατοχύρωση πρόσθετων μέτρων προστασίας των οφειλετών, τη θέσπιση ειδικής διαδικασίας διμερούς ρύθμισης οφειλών και τη διεύρυνση των δυνατοτήτων τμηματικής καταβολής οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 3-17), που έχει τον τίτλο «Ενίσχυση εποπτείας των υπό διαχείριση απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις - Προστασία συνεπών οφειλετών», τροποποιεί διατάξεις των ν. 5072/2023, 5193/2025 και 4649/2019. Ειδικότερα, θεσπίζει το πλαίσιο σχετικά με τη διενέργεια ετήσιου διαχειριστικού ελέγχου για απαιτήσεις που συνδέονται με κρατική εγγύηση ή άλλον μηχανισμό δημόσιας στήριξης (άρθρο 3), τη δημοσιοποίηση στοιχείων σχετικά με τα αποτελούντα αντικείμενο διαχείρισης χαρτοφυλάκια, τα οικονομικά μεγέθη, τα αποτελέσματα της διαχείρισης και τον χειρισμό παραπόνων των δανειοληπτών (άρθρο 4), την υποβολή στοιχείων και την αξιολόγηση της συμμόρφωσης των διαχειριστών πιστώσεων (άρθρο 5). Περαιτέρω, τροποποιεί διατάξεις για το περιεχόμενο της σύμβασης διαχείρισης πιστώσεων (άρθρο 6), ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με την πώληση και μεταβίβαση απαιτήσεων στη δευτερογενή αγορά (άρθρο 7), τη λειτουργία της Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας Συναλλαγών Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (άρθρο 8), την επιβολή και δημοσιοποίηση κυρώσεων (άρθρα 9-10), και θεσπίζει πλαίσιο για τη συνεργασία των εταιρειών διαχείρισης πιστώσεων με τον Ελληνικό Χρηματοοικονομικό Μεσολαβητή (άρθρο 11). Επίσης, θεσπίζει μέτρα για την προστασία των οφειλετών (άρθρο 12), και δη υποχρέωση διαφάνειας ως προς την απαίτηση και, υπό προϋποθέσεις, αναστολή της τοκοφορίας (άρθρο 13), ανώτατο όριο τοκοφορίας των απαιτήσεων (άρθρο 14), όπως και ειδικό πλαίσιο για την προστασία των συνεπών οφειλετών από ενέργειες είσπραξης (άρθρο 15). Εξ άλλου, ρυθμίζει ζητήματα αρμοδιότητας της Τράπεζας της Ελλάδος (άρθρο 16) και θεσπίζει την τυποποίηση της πρότασης του πιστωτή προς τον οφειλέτη για ρύθμιση της οφειλής πριν από τη διενέργεια πλειστηριασμού (άρθρο 17).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 18-34), που έχει τον τίτλο «Διαδικασία διμερούς ρύθμισης οφειλών», θεσπίζει ειδική διαδικασία διμερούς διαπραγμάτευσης μεταξύ οφειλετών και δανειστών, με σκοπό τη ρύθμιση ή την οριστική διευθέτηση οφειλών (άρθρο 18). Ειδικότερα, καθορίζει το πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας (άρθρο 19), θεσπίζει ορισμούς για την εφαρμογή των οικείων ρυθμίσεων (άρθρο 20), καθιερώνει υποχρέωση επικοινωνίας με τον οφειλέτη, εξέτασης των αιτήσεων ρύθμισης, τεκμηριωμένης απάντησης του δανειστή και αιτιολόγησης τυχόν απόρριψης (άρθρο 21), ρυθμίζει το πλαίσιο α-

νταπόκρισης του οφειλέτη (άρθρο 22) και υπογραφής της σύμβασης ρύθμισης, και ορίζει τις συνέπειες της υπερημερίας (άρθρο 23). Περαιτέρω, θεσπίζει την ανώτατη διάρκεια της διαδικασίας (άρθρο 24), την τυποποίηση υποβολής της πρότασης ρύθμισης (άρθρο 25), τη διεξαγωγή της διαδικασίας μέσω ψηφιακής πλατφόρμας (άρθρο 26), την υποχρέωση καλόπιστης συμπεριφοράς του δανειστή και, υπό προϋποθέσεις, περιορισμούς στη λήψη μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης (άρθρο 27), ρυθμίζει ζητήματα πληρεξουσιότητας (άρθρο 28), τη δυνατότητα συνδυασμού της διαδικασίας με τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών (άρθρο 29), καθορίζει τις σχετικές εποπτικές αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος (άρθρο 30), τα διοικητικά μέτρα και τις κυρώσεις σε περίπτωση παραβάσεων (άρθρο 31), θεσπίζει διαδικασία διαπίστωσης υπέρβασης των προβλεπόμενων προθεσμιών (άρθρο 32), πλαίσιο επίλυσης διαφορών (άρθρο 33), καθώς και τις εξουσιοδοτήσεις που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος (άρθρο 34).

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 35-38), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης», περιλαμβάνει διατάξεις για τις ρυθμίσεις οφειλών προς τη Φορολογική Διοίκηση (άρθρα 35 και 37) και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (άρθρο 36), καθώς και οφειλών από καταπτώσεις εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου και λοιπών φορέων (άρθρο 38).

Με το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 39-41) τίθενται οι τελικές (άρθρο 39), οι μεταβατικές (άρθρο 40) και οι καταργούμενες (άρθρο 41) διατάξεις του Μέρους Α΄.

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 42-57), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις Αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Φορολογικής Πολιτικής - Φορολογική Μεταχείριση Κρυπτοστοιχείων και Εποπτικά μέτρα - Τροποποίηση Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας και Κώδικα Έμμεσων Φόρων επί των συναλλαγών του πεδίου εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, καθώς και λοιπών Έμμεσων Φόρων», αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια (Α΄-Ε΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 42-43) ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 42) και το αντικείμενο (άρθρο 43) του Μέρους Β΄.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 44-50), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τη φορολογική αντιμετώπιση των κρυπτοστοιχείων - Τροποποιήσεις Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος», ρυθμίζονται ζητήματα φόρου εισοδήματος και, συγκεκριμένα, προσδιορισμού της αγοραίας αξίας των κρυπτοστοιχείων (άρθρο 44), εξαίρεσης της μεταβίβασής τους από την έννοια της συστηματικής επιχειρηματικής συναλλαγής (άρθρο 45), συμπερίληψης της δαπάνης για α-

γορά κρυπτοστοιχείων στις δαπάνες (τεκμήρια) απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 46), διεύρυνσης του ορισμού της έννοιας των τόκων (άρθρο 47), φορολόγησης της υπεραξίας από τη μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων (άρθρα 48 και 50), και οικειοθελούς δήλωσης εισοδήματος από κρυπτοστοιχεία που έχει προκύψει πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος (άρθρο 49).

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 51-53), υπό τον τίτλο «Φορολογική μεταχείριση κρυπτοστοιχείων κατά την κτήση αιτία θανάτου και αιτία δωρεάς και γονικής παροχής - Τροποποιήσεις Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας», ρυθμίζονται ζητήματα φορολογίας κληρονομιών και δωρεών και, συγκεκριμένα, του τόπου στον οποίο θεωρούνται κείμενα τα κρυπτοστοιχεία για την επιβολή φόρου κληρονομιών (άρθρο 51) και δωρεών (άρθρο 53), καθώς και του προσδιορισμού της αξίας τους (άρθρο 52).

Με το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 54-55), υπό τον τίτλο «Φορολογική μεταχείριση δανεισμού κρυπτοστοιχείων - Τροποποιήσεις Κώδικα Έμμεσων Φόρων επί των συναλλαγών του πεδίου εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, καθώς και λοιπών Έμμεσων Φόρων - Εποπτικά και τεχνικά μέτρα», θεσπίζεται απαλλαγή από το ψηφιακό τέλος συναλλαγής για την πώληση κρυπτοστοιχείων (άρθρο 54), καθώς και εποπτικά και τεχνικά μέτρα για την αντιμετώπιση της άνευ άδειας παροχής υπηρεσιών που αφορούν κρυπτοστοιχεία (άρθρο 55).

Το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 56-57) περιλαμβάνει τις εξουσιοδοτικές (άρθρο 56) και τις τελικές (άρθρο 57) διατάξεις του Μέρους Β΄.

Το Μέρος Γ΄ (άρθρα 58-89), υπό τον τίτλο «Διατάξεις Αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής - Υλοποίηση του Έργου της Λογιστικής Μεταρρύθμισης», αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια (Α΄-Γ΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 58-59) ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 58) και το αντικείμενο (άρθρο 59) του Μέρους Γ΄.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 60-86), υπό τον τίτλο «Λογιστική μεταρρύθμιση και εφαρμογή του λογιστικού πλαισίου Γενικής Κυβέρνησης - Τροποποίηση ν. 4270/2014», ρυθμίζονται ζητήματα αρμοδιοτήτων του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (άρθρο 60), του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (άρθρο 61), των προϊσταμένων Οικονομικών Υπηρεσιών των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης (άρθρο 62) και των προϊσταμένων Οικονομικών Υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (άρθρο 63) επί των δημόσιων οικονομικών, ορισμού της αρχής της λογοδοσίας (άρθρο 64), διαδικασίας ανάληψης υποχρεώσεων του Δημοσίου και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης έναντι τρίτων (άρθρο 65), αρμοδιοτήτων των Οικο-

νομικών Υπηρεσιών των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης (άρθρο 66), ορισμού των εννοιών της νόμιμης και της κανονικής δαπάνης (άρθρο 67), αναγνώρισης προς πληρωμή υποχρεώσεων του Δημοσίου και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (άρθρο 68), κατάργησης των συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων στους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης (άρθρο 69), τίτλων πληρωμής των υποχρεώσεων του Δημοσίου (άρθρο 70), χορήγησης χρηματικών προκαταβολών (άρθρο 71), παροχής εξουσιοδότησης για τον καθορισμό επιμέρους διαδικασιών δημοσιονομικής διαχείρισης (άρθρο 72), διαδικασίας προπληρωμής δαπανών (άρθρο 73), περιορισμών και ειδικών περιπτώσεων έκδοσης χρηματικών ενταλμάτων προκαταβολής σε υπόλογο (άρθρο 74), υποχρεώσεων και ευθυνών από τα εν λόγω εντάλματα (άρθρο 75), διαδικασίας απόδοσης λογαριασμού χρηματικών ενταλμάτων προκαταβολής σε υπόλογο (άρθρο 76), τροποποίησης εξουσιοδότησης για τη ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν εντάλματα προκαταβολής (άρθρο 77), σύστασης και διαχείρισης Πάγιων Ταμείων Άμεσων Δαπανών (άρθρο 78), σύστασης πάγιας διαχείρισης υλικού και αξιών (άρθρο 79), ελλειμμάτων δημοσίων υπολόγων (άρθρο 80), Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης (άρθρο 81), ορισμού της έννοιας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (άρθρο 82), ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο του Απολογισμού και των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης (άρθρο 83), και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης (άρθρο 84), κυρώσεων για τη μη έγκαιρη διαβίβαση δημοσιονομικών και λογιστικών στοιχείων (άρθρο 85), και ειδικών περιπτώσεων απόδοσης χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής (άρθρο 86).

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 87-89) τίθενται οι εξουσιοδοτικές (άρθρο 87), οι μεταβατικές (άρθρο 88) και οι καταργούμενες (άρθρο 89) διατάξεις του Μέρους Γ΄.

Το Μέρος Δ΄ (άρθρα 90-168), υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1619 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/36/ΕΕ όσον αφορά τις εποπτικές εξουσίες, τις κυρώσεις, τα υποκαταστήματα τρίτων χωρών και τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση κινδύνους και του άρθρου 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2024/2994 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2024 για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/36/ΕΕ όσον αφορά την αντιμετώπιση του κινδύνου συγκέντρωσης που προκύπτει από ανοίγματα έναντι των κεντρικών αντισυμβαλλομένων και του κινδύνου αντισυμβαλλομένου στις κεντρικά εκκαθαριζόμενες συναλλαγές παραγώγων», αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια (Α΄-Γ΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 90-91), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 90) και το αντικείμενο (άρθρο 91) του Μέρους Δ΄.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 92-166), υπό τον τίτλο «Μέτρα ενσωμάτωσης της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1619 και του άρθρου 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2024/2994 - Ενίσχυση του πλαισίου τραπεζικής εποπτείας, των κυρώσεων, των υποκαταστημάτων τρίτων χωρών και της διαχείρισης περιβαλλοντικών, κοινωνικών και σχετικών με τη διακυβέρνηση κινδύνων - Ενίσχυση του πλαισίου για τη διαχείριση από τα πιστωτικά ιδρύματα κινδύνου συγκέντρωσης έναντι κεντρικών αντισυμβαλλομένων - Τροποποίηση ν. 4261/2014», προστίθενται ορισμοί (άρθρο 92) και θεσπίζονται η εποπτική ανεξαρτησία της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς και υποχρεώσεις λογοδοσίας και μέτρα πρόληψης συγκρούσεων συμφερόντων (άρθρο 93). Περαιτέρω, καθορίζονται οι προϋποθέσεις αδειοδότησης επιχειρήσεων επενδύσεων ως πιστωτικών ιδρυμάτων και η διαδικασία παρέκκλισης από την υποχρέωση αδειοδότησης (άρθρο 94), ορίζεται το ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο (άρθρο 95), και προστίθενται προϋποθέσεις ανάκλησης άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος (άρθρο 96). Ακολούθως, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την έγκριση άλλων χρηματοδοτικών εταιρειών συμμετοχών ή μεικτών χρηματοοικονομικών εταιρειών συμμετοχών που ορίζονται υπεύθυνες για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης του ομίλου με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας (άρθρο 97), την παροχή υπηρεσιών με αποκλειστική πρωτοβουλία του πελάτη (άρθρο 98), την προθεσμία γνωστοποίησης και αξιολόγησης προτεινόμενων αποκτήσεων συμμετοχής (άρθρο 99), τα κριτήρια αξιολόγησης απόκτησης ή αύξησης ειδικής συμμετοχής και την αξιολόγηση κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (άρθρο 100), καθώς και την γνωστοποίηση, την αξιολόγηση και την έγκριση απόκτησης σημαντικής συμμετοχής (άρθρο 101). Περαιτέρω, εισάγονται διατάξεις σχετικά με τα κριτήρια αξιολόγησης και τη διαδικασία εναντίωσης σε προτεινόμενη απόκτηση σημαντικής συμμετοχής (άρθρο 102), το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών και τη διαδικασία κοινής απόφασης για την αξιολόγηση προτεινόμενης απόκτησης σημαντικής συμμετοχής (άρθρο 103), τους όρους γνωστοποίησης της Τράπεζας της Ελλάδος για τη διάθεση σημαντικής συμμετοχής εκ μέρους ιδρυμάτων, χρηματοδοτικών εταιρειών συμμετοχών και μεικτών χρηματοοικονομικών εταιρειών συμμετοχών (άρθρο 104), τις υποχρεώσεις ενημέρωσης, τα μέτρα και τις κυρώσεις σχετικά με την απόκτηση σημαντικής συμμετοχής (άρθρο 105). Ρυθμίζονται, επίσης, ζητήματα γνωστοποίησης και αξιολόγησης των σημαντικών μεταβιβάσεων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού ιδρυμάτων, χρηματοδοτικών εταιρειών συμμετοχών και μεικτών χρηματοοικονομικών εταιρειών συμμετοχών από την Τράπεζα της Ελλάδος

(άρθρο 106), λήψης μέτρων και επιβολής κυρώσεων από την Τράπεζα της Ελλάδος σε περίπτωση μη γνωστοποίησης σημαντικών μεταβιβάσεων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού (άρθρο 107), ενώ διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής και προστίθενται ορισμοί για τις συγχωνεύσεις και διασπάσεις (άρθρο 108). Εν συνεχεία, εισάγονται διατάξεις για τη γνωστοποίηση στην Τράπεζα της Ελλάδος και την αξιολόγηση της προτεινόμενης συγχώνευσης ή διάσπασης χρηματοοικονομικών οντοτήτων (άρθρο 109), τα κριτήρια αξιολόγησης αυτής (άρθρο 110), το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων εποπτικών αρχών στο πλαίσιο συγχώνευσης ή διάσπασης χρηματοοικονομικών οντοτήτων ή άλλων οντοτήτων του χρηματοπιστωτικού τομέα (άρθρο 111), τη λήψη μέτρων και την επιβολή κυρώσεων από την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με συγχωνεύσεις ή διασπάσεις (άρθρο 112), τη γνωστοποίηση και την αξιολόγηση της σημαντικής απόκτησης στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού ή υποκαταστημάτων (άρθρο 113), καθώς και τη λήψη μέτρων και την επιβολή κυρώσεων από την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με σημαντική απόκτηση στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού ή υποκαταστημάτων ιδρυμάτων (άρθρο 114). Ακολούθως, τροποποιείται ο τίτλος του Κεφαλαίου Β΄ του Μέρους Α΄ του ν. 4261/2014 (άρθρο 115) και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη χορήγηση άδειας από την Τράπεζα της Ελλάδος σε πιστωτικά ιδρύματα που εδρεύουν στην Ελλάδα με ή χωρίς εγκατάσταση σε τρίτες χώρες (άρθρο 116), το πεδίο εφαρμογής και τους ορισμούς που αφορούν την παροχή υπηρεσιών στην Ελλάδα από υποκαταστήματα τρίτων χωρών (άρθρο 117), την αδειοδότηση, την εποπτεία (άρθρο 118), και την ταξινόμηση των υποκαταστημάτων τρίτων χωρών (άρθρο 119). Καθορίζονται, επίσης, οι προϋποθέσεις για τα επιλέξιμα υποκαταστήματα τρίτων χωρών (άρθρο 120), θέματα σχετικά με την άδεια λειτουργίας και την εποπτεία τους (άρθρο 121), οι προϋποθέσεις άρνησης χορήγησης ή ανάκλησης άδειας λειτουργίας τους (άρθρο 122), οι απαιτήσεις ρευστότητας (άρθρο 123), οι απαιτήσεις καταχώρισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού (άρθρο 124), η εξουσία περί απαίτησης σύστασης θυγατρικής (άρθρο 125), η αξιολόγηση της συστημικής σημασίας και οι απαιτήσεις για τα υποκαταστήματα τρίτων χωρών με συστημική σημασία (άρθρο 126), οι κανονιστικές και χρηματοοικονομικές πληροφορίες σχετικά με τα υποκαταστήματα τρίτων χωρών και την επικεφαλής επιχείρηση (άρθρο 127), η συχνότητα υποβολής αναφορών (άρθρο 128), τα εποπτικά μέτρα και οι εποπτικές εξουσίες (άρθρο 129), το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των σωμάτων εποπτών (άρθρο 130), η κοινοποίηση στην Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών της χορήγησης αδειών λειτουργίας υποκαταστημάτων τρίτων χωρών (άρθρο 131), και το υπηρεσιακό - επαγγελματικό απόρρητο (άρθρο 132). Περαιτέρω, θεσπίζεται πλαίσιο επι-

βολής διοικητικών κυρώσεων, περιοδικών διοικητικών προστίμων και άλλων διοικητικών μέτρων (άρθρο 133), διευρύνεται το πεδίο των διοικητικών κυρώσεων και εισάγονται περιοδικά διοικητικά πρόστιμα για παραβάσεις απαιτήσεων παροχής άδειας λειτουργίας, απόκτησης και διάθεσης ειδικών συμμετοχών και σημαντικών εταιρικών μεταβολών πιστωτικών ιδρυμάτων (άρθρο 134), ενώ καθορίζονται λοιπές περιπτώσεις επιβολής κυρώσεων (άρθρο 135), και ζητήματα σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή των διοικητικών κυρώσεων και άλλων διοικητικών μέτρων, και την άσκηση των εξουσιών επιβολής κυρώσεων από την Τράπεζα της Ελλάδος (άρθρο 136). Ρυθμίζονται, ακόμη, θέματα σχετικά με το εσωτερικό κεφάλαιο (άρθρο 137), την εσωτερική διακυβέρνηση (άρθρο 138), την αντιμετώπιση κινδύνων (άρθρο 139), τις εσωτερικές προσεγγίσεις για τον υπολογισμό των απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων (άρθρο 140), την εποπτική συγκριτική αξιολόγηση των προσεγγίσεων για τον υπολογισμό των απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων (άρθρο 141), τη διενέργεια εκ των πρότερων αξιολόγησης οποιουδήποτε ανοίγματος σε κρυπτοστοιχεία (άρθρο 142), τον κίνδυνο συγκέντρωσης (άρθρο 143), τον κίνδυνο αγοράς (άρθρο 144), τη συμπερίληψη κινδύνων από ρυθμίσεις εξωτερικής ανάθεσης και ανοίγματα σε κρυπτοστοιχεία (άρθρο 145), καθώς και με τους περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και σχετικούς με την εταιρική διακυβέρνηση (Π.Κ.Δ.) κινδύνους (άρθρο 146). Επίσης, ενσωματώνονται ρυθμίσεις αναφορικά με τον διαχωρισμό ρόλων και την καταγραφή καθηκόντων (άρθρο 147), την ενίσχυση των κριτηρίων καταλληλότητας και εποπτείας των μελών Διοικητικού Συμβουλίου χρηματοπιστωτικών οντοτήτων (άρθρο 148), τον επικεφαλής κρίσιμων λειτουργιών και την αξιολόγηση καταλληλότητας (άρθρο 149), το προσωπικό και τους επικεφαλής των λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου (άρθρο 150), καθώς και τα μεταβλητά στοιχεία αποδοχών (άρθρο 151). Προσέτι, εισάγονται τροποποιήσεις σχετικά με τις προϋποθέσεις για τη διενέργεια εξέτασης και αξιολόγησης αποκλειστικά από την Τράπεζα της Ελλάδος (άρθρο 152), την ενίσχυση της εποπτικής αξιολόγησης για Π.Κ.Δ. κινδύνους και για κρυπτοστοιχεία από την Τράπεζα της Ελλάδος (άρθρο 153), τον περιορισμό αθέμιτων πρακτικών σε εποπτικές ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων από την Τράπεζα της Ελλάδος (άρθρο 154), την επανεξέταση και τη λήψη μέτρων για την επάρκεια εσωτερικών υποδειγμάτων κινδύνου αγοράς (άρθρου 155), τη διαχείριση και τη μείωση Π.Κ.Δ. κινδύνων, κινδύνων κρυπτοστοιχείων και συγκέντρωσης αντισυμβαλλομένων (άρθρο 156). Επίσης, καθορίζονται ζητήματα για την πρόσθετη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων (άρθρο 157), την κατεύθυνση ως προς τα πρόσθετα ίδια κεφάλαια (άρθρο 158), τις ειδικές απαιτήσεις δημοσιοποίησης (άρθρο 159), την επάρκεια των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και

την ευθύνη διασφάλισής της από τις χρηματοδοτικές εταιρείες συμμετοχών και τις μεικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών (άρθρο 160), το πεδίο εφαρμογής σε ομίλους επιχειρήσεων επενδύσεων (άρθρο 161), τα παγκοσμίως συστημικά σημαντικά ιδρύματα και λοιπά συστημικά σημαντικά ιδρύματα (άρθρο 162), την απαίτηση για τη διατήρηση αποθέματος ασφαλείας συστημικού κινδύνου (άρθρο 163), και το σχέδιο διατήρησης κεφαλαίου (άρθρο 164). Ακόμη, προβλέπονται, αφενός, η επέκταση της εφαρμογής βασικών κυρωτικών διατάξεων σε χρηματοδοτικά ιδρύματα που εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος και, αφετέρου, λοιπές διατάξεις σχετικά με αυτά (άρθρο 165), και εισάγονται εξουσιοδοτικές διατάξεις για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1619 (άρθρο 166).

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 167-168), υπό τον τίτλο «Τελικές και καταργούμενες διατάξεις», ορίζονται οι τελικές (άρθρο 167) και οι καταργούμενες (άρθρο 168) διατάξεις του Μέρους Δ΄.

Το Μέρος Ε΄ (άρθρα 169-175), υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση του άρθρου 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2024/2994 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/2034 όσον αφορά την αντιμετώπιση του κινδύνου συγκέντρωσης που προκύπτει από ανοίγματα έναντι των κεντρικών αντισυμβαλλομένων και του κινδύνου αντισυμβαλλομένου στις κεντρικά εκκαθαριζόμενες συναλλαγές παραγώγων», αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια (Α΄-Β΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 169-170), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 169) και το αντικείμενο (άρθρο 170) του Μέρους Ε΄.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (171-175), υπό τον τίτλο «Μέτρα ενσωμάτωσης του άρθρου 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2024/2994 - Διαχείριση κινδύνου συγκέντρωσης από ανοίγματα έναντι κεντρικών αντισυμβαλλομένων - Τροποποιήσεις ν. 4920/2022», προστίθενται, αφενός, νέοι ορισμοί (άρθρο 171) και, αφετέρου, ο κίνδυνος συγκέντρωσης από ανοίγματα έναντι κεντρικών αντισυμβαλλομένων στους κινδύνους που διαχειρίζεται το σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης των Ανωνύμων Εταιρειών Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Α.Ε.Π.Ε.Υ.) (άρθρο 172). Ακολούθως, καθορίζονται ζητήματα για την παρακολούθηση από τις Α.Ε.Π.Ε.Υ. του κινδύνου συγκέντρωσης από ανοίγματα έναντι κεντρικών αντισυμβαλλομένων (άρθρο 173), την αξιολόγηση και την παρακολούθηση από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς του τρόπου διαχείρισης από τις Α.Ε.Π.Ε.Υ. του κινδύνου συγκέντρωσης έναντι κεντρικών αντισυμβαλλομένων (άρθρο 174), και ενισχύονται οι εποπτικές εξουσίες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σε περίπτωση κινδύνου υπερβολικής συγκέντρωσης έναντι κεντρικού αντισυμβαλλομένου (άρθρο 175).

Το Μέρος ΣΤ΄ (άρθρα 176-220), υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση της οδηγίας (ΕΕ) 2024/927 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 2024, για την τροποποίηση των οδηγιών 2011/61/ΕΕ και 2009/65/ΕΚ όσον αφορά τις ρυθμίσεις ανάθεσης καθηκόντων, τη διαχείριση κινδύνου ρευστότητας, την υποβολή εποπτικών αναφορών, την παροχή υπηρεσιών θεματοφύλακα και φύλαξης και τη δανειοδότηση από Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων καθώς και του άρθρου 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2024/2994 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/65/ΕΚ όσον αφορά την αντιμετώπιση του κινδύνου συγκέντρωσης που προκύπτει από ανοίγματα έναντι των κεντρικών αντισυμβαλλομένων και του κινδύνου αντισυμβαλλομένου στις κεντρικά εκκαθαριζόμενες συναλλαγές παραγώγων», αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α΄-Δ΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 176-177), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 176) και το αντικείμενο (άρθρο 177) του Μέρους ΣΤ΄.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 178-199), υπό τον τίτλο «Μέτρα ενσωμάτωσης του άρθρου 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2024/927 - Ρυθμίσεις ανάθεσης καθηκόντων, διαχείρισης κινδύνου ρευστότητας, υποβολής εποπτικών αναφορών, παροχής υπηρεσιών θεματοφύλακα και φύλαξης και δανειοδότησης από Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων - Τροποποιήσεις ν. 4209/2013», ενσωματώνονται ρυθμίσεις για την επικαιροποίηση ορισμών (άρθρο 178), τις προϋποθέσεις ανάληψης δραστηριοτήτων (άρθρο 179), την αίτηση χορήγησης άδειας λειτουργίας (άρθρο 180), και την ενίσχυση των προϋποθέσεων χορήγησης άδειας λειτουργίας Ανώνυμης Εταιρείας Διαχείρισης Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων (Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε.) (άρθρο 181). Επιπλέον, θεσπίζονται οι υποχρεώσεις των Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε. αναφορικά με την παροχή πληροφοριών στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 182), την υποβολή λεπτομερών εξηγήσεων και αποδεικτικών στοιχείων στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς σχετικά με τη λήψη μέτρων αποτροπής σύγκρουσης συμφερόντων (άρθρο 183), καθώς και οι ειδικές υποχρεώσεις των Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε. σε δανειοδοτικές δραστηριότητες των υπό διαχείριση οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (Ο.Ε.Ε.) σχετικά με τη λήψη προληπτικών μέτρων επενδυτικών ορίων και τους περιορισμούς στη χορήγηση δανείων (άρθρο 184). Ακολούθως, καθορίζονται ζητήματα σχετικά με την εφαρμογή κατάλληλων εργαλείων διαχείρισης ρευστότητας από Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε. σε Ο.Ε.Ε. κλειστού και ανοικτού τύπου (άρθρο 185), τα διαθέσιμα εργαλεία διαχείρισης ρευστότητας στις Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε. που διαχειρίζονται Ο.Ε.Ε. ανοικτού τύπου (άρθρο 186), τις προϋποθέσεις ανάθεσης και περαιτέρω ανάθεσης λειτουργιών από

Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε. σε τρίτα μέρη (άρθρο 187), τον διορισμό, τις υποχρεώσεις και την εποπτεία των θεματοφυλάκων Ο.Ε.Ε. (άρθρο 188), την ενίσχυση των υποχρεώσεων ενημέρωσης των επενδυτών από τις Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε. (άρθρο 189), τον εμπλουτισμό του περιεχομένου των τακτικών εκθέσεων που υποβάλλονται στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς από τις Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε., και τη δυνατότητα της πρώτης για την αναζήτηση επιπλέον πληροφοριών (άρθρο 190), καθώς και τη διαβίβαση πληροφοριών σχετικών με τις Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε. από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς στις αρμόδιες αρχές (άρθρο 191). Επίσης, επικαιροποιούνται οι προϋποθέσεις για την εμπορική προώθηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση Ο.Ε.Ε. εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης με διαβατήριο, τους οποίους διαχειρίζεται διαχειριστής οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (Δ.Ο.Ε.Ε.) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 192), την εμπορική προώθηση στην Ελλάδα, χωρίς διαβατήριο, Ο.Ε.Ε. εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, τους οποίους διαχειρίζεται Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε. (άρθρο 193), την παροχή άδειας σε Δ.Ο.Ε.Ε. εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διαχείριση Ο.Ε.Ε. της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή την εμπορική προώθηση Ο.Ε.Ε. που διαχειρίζεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τα άρθρα 38 ή 39 του ν. 4209/2013 (άρθρο 194), καθώς και για την εμπορική προώθηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με διαβατήριο, Ο.Ε.Ε. εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης τους οποίους διαχειρίζεται Δ.Ο.Ε.Ε. εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 195). Περαιτέρω, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τους όρους εμπορικής προώθησης Ο.Ε.Ε. από αδειοδοτημένους Δ.Ο.Ε.Ε. σε ιδιώτες επενδυτές (άρθρο 196), τη διεύρυνση των εξουσιών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 197), την υποχρέωση ενημέρωσης από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των αρμόδιων αρχών σε περίπτωση βάσιμων υποψιών διάπραξης παράνομων πράξεων ή συνδρομής κινδύνων για τη σταθερότητα και την ακεραιότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος (άρθρο 198), και θεσπίζεται μεταβατικό πλαίσιο συμμόρφωσης των Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε. που διαχειρίζονται Ο.Ε.Ε. δανειοδότησης, οι οποίοι έχουν συσταθεί πριν από τις 15 Απριλίου 2024, με μεταβατική περίοδο έως τις 16 Απριλίου 2029 (άρθρο 199).

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 200-218), υπό τον τίτλο «Μέτρα ενσωμάτωσης του άρθρου 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2024/927 και του άρθρου 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2024/2994 - Ρυθμίσεις για ορισμένους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες, αντιμετώπιση του κινδύνου συγκέντρωσης που προκύπτει από ανοίγματα έναντι των κεντρικών αντισυμβαλλομένων και του κινδύνου αντισυμβαλλομένου στις κεντρικά εκκαθαριζόμενες συναλλαγές παραγώγων - Τροποποιήσεις ν. 4099/2012», προστίθενται οι αναγκαίοι ορισμοί (άρθρο 200) και ενσωματώνονται ρυθμίσεις αναφορικά με τις προϋποθέσεις καταλληλότητας των διοικούντων Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (Ο.Σ.Ε.Κ.Α.) (άρθρο 201), τη θέσπιση εργαλείων διαχείρι-

σης κινδύνου ρευστότητας, την πρόβλεψη υποχρεώσεων γνωστοποίησης προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και τη θέσπιση μηχανισμών διασυνοριακής εποπτικής συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών (άρθρο 202), καθώς και τη θέσπιση υποχρεώσεων των Ο.Σ.Ε.Κ.Α. ως προς την επιλογή και τη χρήση εργαλείων διαχείρισης ρευστότητας και παράπλευρων ανεξάρτητων χαρτοφυλακίων, ενώ παρέχεται εξουσιοδότηση στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για τη ρύθμιση των τεχνικών θεμάτων εφαρμογής τους (άρθρο 203). Περαιτέρω, εισάγονται διατάξεις σχετικά με τον καθορισμό των εργαλείων διαχείρισης ρευστότητας των Ο.Σ.Ε.Κ.Α. για τη διαμόρφωση ενιαίου πλαισίου διαχείρισης κινδύνων ρευστότητας (άρθρο 204), την επέκταση του σκοπού και των υπηρεσιών της Ανώνυμης Εταιρείας Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων παράλληλα με την επικαιροποίηση του σχετικού εφαρμοστέου κανονιστικού πλαισίου (άρθρο 205), τη συμπλήρωση των οργανωτικών απαιτήσεων και της διαδικασίας αδειοδότησης Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε. (άρθρο 206), καθώς και των απαιτήσεων που πρέπει να πληρούν τα πρόσωπα που τις διευθύνουν (άρθρο 207). Ακολούθως, επικαιροποιείται το πλαίσιο ανάθεσης δραστηριοτήτων από τις Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε. (άρθρο 208), συμπληρώνονται οι ρυθμίσεις περί κανονισμού συμπεριφοράς (άρθρο 209) και θεσπίζονται υποχρεώσεις υποβολής πληροφοριών και ανταλλαγής δεδομένων των εταιρειών διαχείρισης Ο.Σ.Ε.Κ.Α. (άρθρο 210). Καθορίζονται, επίσης, ζητήματα σχετικά με την ανάθεση λειτουργιών φύλαξης και χρήσης υπηρεσιών κεντρικών αποθετηρίων τίτλων (άρθρο 211), τις πρόσθετες προϋποθέσεις για την ιδιότητα και τους όρους απασχόλησης των προσώπων που ασκούν τη διαχείριση της Ανώνυμης Εταιρείας Επενδύσεων Μεταβλητού Κεφαλαίου (άρθρο 212), τον τρόπο υπολογισμού των επενδυτικών ορίων Ο.Σ.Ε.Κ.Α. ως προς τα ανοίγματα που προκύπτουν από πράξεις παραγώγων, οι οποίες δεν εκκαθαρίζονται κεντρικά μέσω κεντρικού αντισυμβαλλομένου (άρθρο 213), τις εξαιρέσεις από τον υπολογισμό επενδυτικών ορίων (άρθρο 214), τον χρόνο παροχής βασικών πληροφοριών για τους επενδυτές (άρθρο 215), την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 216), το πλαίσιο συνεργασίας των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών με την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (άρθρο 217), καθώς και τη συμπλήρωση των κανόνων επαγγελματικού απορρήτου και ανταλλαγής πληροφοριών (άρθρο 218).

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 219-220), υπό τον τίτλο «Μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις», περιλαμβάνει τις μεταβατικές (άρθρο 219) και τις καταργούμενες διατάξεις (άρθρο 220) του Μέρους ΣΤ΄.

Το Μέρος Ζ΄ (άρθρα 221-263), υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση της οδηγίας 2023/2864 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δε-

κεμβρίου 2023, για την τροποποίηση ορισμένων οδηγιών όσον αφορά τη θέσπιση και τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Σημείου Πρόσβασης, καθώς και λήψη εφαρμοστικών μέτρων για τους κανονισμούς (ΕΕ) 2023/2859 και (ΕΕ) 2023/2869», αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α΄-Δ΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 221-222), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 221) και το αντικείμενο (άρθρο 222) του Μέρους Ζ΄.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 223-238), υπό τον τίτλο «Μέτρα για την ενίσχυση της προσβασιμότητας στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Σημείο Πρόσβασης - Τροποποίηση διατάξεων προς ενσωμάτωση της οδηγίας (ΕΕ) 2023/2864», ενσωματώνονται διατάξεις για την προσβασιμότητα πληροφοριών ρυθμιζόμενων επιχειρήσεων (άρθρο 223) και εταιρειών (άρθρο 224) στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Σημείο Πρόσβασης (Ε.Ε.Σ.Π.), καθορίζονται η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (άρθρο 225), το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (άρθρο 226) και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 227) ως φορείς συλλογής πληροφοριών και ρυθμίζονται οι απαιτήσεις δημοσιοποίησης πληροφοριών στο Ε.Ε.Σ.Π.. Περαιτέρω, ρυθμίζονται η προσβασιμότητα πληροφοριών των εταιρειών διαχείρισης και των Ο.Σ.Ε.Κ.Α., των Α.Ε.Δ.Α.Κ. και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών περί επιβληθεισών διοικητικών κυρώσεων (άρθρο 228), η προσβασιμότητα πληροφοριών σχετικά με τη φερεγγυότητα και τη χρηματοοικονομική κατάσταση που υποβάλλονται από ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις (άρθρο 229), καθώς και η προσβασιμότητα πληροφοριών σχετικά με τις άδειες λειτουργίας που χορηγήθηκαν ή ανακλήθηκαν από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 230) στο Ε.Ε.Σ.Π. Ακολούθως, εισάγονται διατάξεις για τον καθορισμό του Γενικού Εμπορικού Μητρώου ως φορέα συλλογής και τη ρύθμιση της πρόσβασης σε εταιρικές, χρηματοοικονομικές και πληροφορίες βιωσιμότητας στο Ε.Ε.Σ.Π. (άρθρο 231), τον καθορισμό της Τράπεζας της Ελλάδος ως φορέα συλλογής και τη ρύθμιση της πρόσβασης σε εποπτικές πληροφορίες στο Ε.Ε.Σ.Π. (άρθρο 232), την προσβασιμότητα πληροφοριών εποπτείας και εξυγίανσης στο Ε.Ε.Σ.Π. (άρθρο 233), τον καθορισμό της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ως φορέα συλλογής και ρύθμιση της πρόσβασης σε πληροφορίες Α.Ε.Π.Ε.Υ., διαχειριστών αγοράς, εκδοτών και συνδεδεμένων αντιπροσώπων στο Ε.Ε.Σ.Π. (άρθρο 234), την προσβασιμότητα πληροφοριών εποπτευόμενων οντοτήτων (άρθρο 235) και των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (άρθρο 236) στο Ε.Ε.Σ.Π., τον καθορισμό της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ως φορέα συλλογής και τη ρύθμιση της πρόσβασης σε πληροφορίες Α.Ε.Π.Ε.Υ. και μητρικών επιχειρήσεων στο Ε.Ε.Σ.Π. (άρθρο 237), καθώς και τον καθορισμό της Τράπεζας της Ελλάδος ως φορέα συλλογής και τη ρύθμι-

ση της πρόσβασης σε πληροφορίες πιστωτικών ιδρυμάτων που εκδίδουν καλυμμένα ομόλογα και υποβάλλονται στο Ε.Ε.Σ.Π. (άρθρο 238).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 239-262), υπό τον τίτλο «Εφαρμοστικά μέτρα των κανονισμών (ΕΕ) 2023/2859 και (ΕΕ) 2023/2869 για τους φορείς συλλογής πληροφοριών στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Σημείο Πρόσβασης», καθορίζει ζητήματα λειτουργίας και αρμοδιοτήτων του φορέα συλλογής πληροφοριών ρυθμιζόμενων επιχειρήσεων (άρθρο 239) και εταιρειών (άρθρο 240), του φορέα συλλογής πληροφοριών εταιρείας διαχείρισης και Ο.Σ.Ε.Κ.Α. και τη δυνατότητα υποβολής εθελούσιων πληροφοριών (άρθρο 241), καθώς και του φορέα συλλογής πληροφοριών ανοικτών πωλήσεων (άρθρο 242), που υποβάλλονται στο Ε.Ε.Σ.Π. Ακολούθως, θεσπίζεται πλαίσιο για την υποβολή και εθελούσιων πληροφοριών, ενώ προβλέπεται η δυνατότητα επιβολής χρήσης εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας (άρθρο 243), ορίζονται οι αρμοδιότητες του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.) ως φορέα συλλογής εθελούσιων πληροφοριών (άρθρο 244), καθώς και του φορέα συλλογής εθελούσιων πληροφοριών που υποβάλλονται στο Ε.Ε.Σ.Π. (άρθρο 245). Παράλληλα, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τους φορείς συλλογής πληροφοριών ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων (άρθρο 246), το πλαίσιο αρμοδιοτήτων φορέα συλλογής εθελούσιων πληροφοριών εκδοτών και συμμετεχόντων σε αγορά δικαιωμάτων εκπομπής (άρθρο 247), ορκωτών ελεγκτών και ελεγκτικών εταιρειών (άρθρο 248), διαχειριστών δεικτών αναφοράς (άρθρο 249), Α.Ε.Π.Ε.Υ., διαχειριστών αγοράς και εκδοτών (άρθρο 250), καθώς και την προσβασιμότητα πληροφοριών συναλλαγών χρηματοδότησης τίτλων στο Ε.Ε.Σ.Π. (άρθρο 251).

Περαιτέρω, ορίζεται το πλαίσιο της λειτουργίας και των αρμοδιοτήτων του φορέα συλλογής πληροφοριών των παραγωγών συσκευασμένων επενδυτικών προϊόντων για ιδιώτες επενδυτές και επενδυτικών προϊόντων βασιζόμενων σε ασφάλιση (άρθρο 252) και των εταιρειών με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά (άρθρο 253), ενώ προβλέπεται, αφενός, πλαίσιο για την υποβολή και εθελούσιων πληροφοριών, και, αφετέρου, η δυνατότητα απαίτησης χρήσης εγκεκριμένης ηλεκτρονικής σφραγίδας (άρθρο 254). Επίσης, ρυθμίζονται ζητήματα αρμοδιοτήτων του φορέα συλλογής εθελούσιων πληροφοριών για θεσμικούς επενδυτές, διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων και πληρεξούσιους συμβούλους (άρθρο 255), για εκδότες, προσφέροντες και πρόσωπα που ζητούν την εισαγωγή κινητών αξιών προς διαπραγμάτευση (άρθρο 256), για πιστωτικά ιδρύματα που εκδίδουν καλυμμένα ομόλογα (άρθρο 257), και για Α.Ε.Π.Ε.Υ. και μητρικές επιχειρήσεις (άρθρο 258). Ρυθμίζονται, ακόμη, οι αρμοδιότητες του φορέα συλλογής πληροφοριών για παρόχους πανευρωπαϊκού ατομικού συνταξιοδοτικού προϊόντος

(άρθρο 259), για εκδότες και προσφέροντες κρυπτοστοιχεία (άρθρο 260), και για εκδότες ευρωπαϊκών πράσινων ομολόγων (άρθρο 261), καθώς και η προσβασιμότητα πληροφοριών που υποβάλλονται δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 στο Ε.Ε.Σ.Π. (άρθρο 262).

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρο 263), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», περιλαμβάνει τις εξουσιοδοτικές διατάξεις του Μέρους Ζ΄.

Το Μέρος Η΄ (άρθρα 264-277), υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση της οδηγίας (ΕΕ) 2024/2811 και λήψη μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/2809 - Ρυθμίσεις για την ενίσχυση της ελκυστικότητας των δημόσιων κεφαλαιαγορών της Ένωσης για τις εταιρείες και τη διευκόλυνση της πρόσβασης μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε κεφάλαια», περιλαμβάνει πέντε (5) Κεφάλαια (Α΄-Ε΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 264-265), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 264) και το αντικείμενο (άρθρο 265) του Μέρους Η΄.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 266-270), υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση της οδηγίας (ΕΕ) 2024/2811 για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/65/ΕΕ με στόχο την ενίσχυση της ελκυστικότητας των δημόσιων κεφαλαιαγορών της Ένωσης για τις εταιρείες και τη διευκόλυνση της πρόσβασης μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε κεφάλαια και για την κατάργηση της οδηγίας 2001/34/ΕΚ - Τροποποιήσεις ν. 4514/2018», τροποποιείται ο ορισμός της αγοράς ανάπτυξης μικρομεσαίων επιχειρήσεων (άρθρο 266), ρυθμίζονται οι δεοντολογικοί όροι έρευνας Α.Ε.Π.Ε.Υ. ή τρίτων (άρθρο 267) και εισάγεται η δυνατότητα καταχώρισης Τμήματος Πολυμερούς Μηχανισμού Διαπραγμάτευσης ως αγοράς ανάπτυξης (άρθρο 268). Εν συνεχεία, προβλέπονται ειδικοί όροι εισαγωγής μετοχών προς διαπραγμάτευση (άρθρο 269) και ενισχύονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 270).

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 271-273), υπό τον τίτλο «Εθνικά μέτρα για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2024/2809 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2024 για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2017/1129, (ΕΕ) 596/2014 και (ΕΕ) 600/2014 προκειμένου να καταστούν οι δημόσιες κεφαλαιαγορές στην Ένωση πιο ελκυστικές για τις εταιρείες και να διευκολυνθεί η πρόσβαση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε κεφάλαια - Τροποποιήσεις ν. 4706/2020», τροποποιούνται, αφενός, το πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης δημοσίευσης ενημερωτικού δελτίου πριν από τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών (άρθρο 271) και, αφετέρου, η αστική ευθύνη βάσει περιληπτικού σημειώματος (άρθρο 272), ενώ προβλέπεται η αρμοδιότητα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σχετικά με την τήρηση προθεσμιών για την έγκριση των ενημερωτικών δελτίων (άρθρο 273).

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 274-276), υπό τον τίτλο «Εθνικά μέτρα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2024/2809 - Τροποποιήσεις ν. 4443/2016», θεσπίζει υποχρέωση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για τροποποίηση της απόφασης ενσωμάτωσης του Σχεδίου Α του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/65/ΕΚ (άρθρο 274) και προβλέπει τη συμμετοχή της στον μηχανισμό ανταλλαγής δεδομένων των εντολών (άρθρο 275) και την ενίσχυση της αναλογικότητας των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων και μέτρων (άρθρο 276).

Με το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρο 277), υπό τον τίτλο «Καταργούμενες διατάξεις», ορίζονται οι καταργούμενες διατάξεις του Μέρους Η΄.

Το Μέρος Θ΄ (άρθρα 278-285), υπό τον τίτλο «Ενσωμάτωση της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1640 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαΐου 2024 σχετικά με τους μηχανισμούς που πρέπει να συγκροτήσουν τα κράτη μέλη για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 και για την τροποποίηση και την κατάργηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849», αποτελείται από δύο (2) Κεφάλαια (Α΄-Β΄).

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 278-279), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», ορίζει τον σκοπό (άρθρο 278) και το αντικείμενο (άρθρο 279) του Μέρους Θ΄.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 280-285), υπό τον τίτλο «Πρόσβαση στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων και μεταφορά αρμοδιότητας στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων - Μέτρα εναρμόνισης με την οδηγία (ΕΕ) 2024/1640 - Τροποποιήσεις ν. 4557/2018», επικαιροποιείται ο ορισμός του νομικού προσώπου και της νομικής οντότητας (άρθρο 280) και καθορίζονται ζητήματα σχετικά με το νέο πλαίσιο λειτουργίας του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων (Κ.Μ.Π.Δ.) (άρθρο 281) και του μητρώου δικαιούχων εμπιστευμάτων (άρθρο 282). Εν συνεχεία, ρυθμίζονται η παροχή πρόσβασης στα δεδομένα του Κ.Μ.Π.Δ. σε πρόσωπα με ειδικό έννομο συμφέρον (άρθρο 283), η διαδικασία διαπίστωσης και αμοιβαίας αναγνώρισης αυτού για την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους (άρθρο 284), καθώς και η διάρκεια ισχύος των αποφάσεων διενέργειας ελέγχου και διαπίστωσης παραβάσεων (άρθρο 285).

Το Μέρος Ι΄ (άρθρα 286-301), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους - Ενίσχυση της ασκούμενης εποπτείας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα - Ενσωμάτωση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/828 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 2017 για την τροποποίηση της

οδηγίας 2007/36/ΕΚ όσον αφορά την ενθάρρυνση της μακροπρόθεσμης ενεργού συμμετοχής των μετόχων», αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α΄-Δ΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 286-287), υπό τον τίτλο «Σκοπός - Αντικείμενο», ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 286) και το αντικείμενο (άρθρο 287) του Μέρους Ι΄.

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 288-291), υπό τον τίτλο «Πλαίσιο διασφάλισης συστημικής ευστάθειας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και πλαίσιο μικροχρηματοδοτήσεων», προβλέπει την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου Συστημικής Ευστάθειας, τη μεταβολή της σύνθεσής του και τη δυνατότητα σύστασης υποεπιτροπών (άρθρο 288), τη διεύρυνση των περιπτώσεων απαιτούμενης προηγούμενης έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος για μείωση, εξόφληση ή επαναγορά μέσων κεφαλαίου (άρθρο 289), καθώς και πρόσθετες κατηγορίες εταιρειών που δεν υπόκεινται στην υποχρέωση διανομής ελάχιστου μερίσματος (άρθρο 290), ενώ τροποποιεί τη συχνότητα σύνταξης και υποβολής έκθεσης στη Βουλή για την παρακολούθηση του πλαισίου εφαρμογής χορήγησης μικροχρηματοδοτήσεων (άρθρο 291).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 292-295), υπό τον τίτλο «Ενίσχυση της διαφάνειας και της ενεργού συμμετοχής των μετόχων - Λοιπές τροποποιήσεις της νομοθεσίας για την κεφαλαιαγορά», ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, ζητήματα σχετικά με το πλαίσιο εξακρίβωσης των στοιχείων των μετόχων, της διαβίβασης πληροφοριών και της διευκόλυνσης άσκησης των δικαιωμάτων τους (άρθρο 292), τους διαμεσολαβητές τρίτης χώρας (άρθρο 293), τον προσδιορισμό της συχνότητας ενημέρωσης των πελατών πληρεξούσιων συμβούλων (άρθρο 294), καθώς και τη συμπερίληψη των γεωργικών εμπορευμάτων στο πεδίο εποπτείας και ανταλλαγής πληροφοριών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (άρθρο 295).

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 296-301), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους», διευρύνει τη δυνατότητα μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και συμβατικών σχέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων υπό ειδική εκκαθάριση σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα (άρθρο 296), τροποποιεί τα κριτήρια ανεξαρτησίας των μη εκτελεστικών μελών των διοικητικών συμβουλίων (άρθρο 297), καθιερώνει τριετή περιοδικότητα σύνταξης της έκθεσης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για την εφαρμογή του πλαισίου εταιρικής διακυβέρνησης (άρθρο 298), θεσπίζει ενιαία δωδεκάμηνη προθεσμία απαλλαγής του πτωχεύσαντος οφειλέτη φυσικού προσώπου, με σχετική μεταβατική ρύθμιση (άρθρο 299), υποχρέωση τακτικής ηλεκτρονικής διαβίβασης και επικαιροποίησης δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς από τους

πιστωτές και τους πιστωτικούς φορείς (άρθρο 300), και παράταση της ισχύος ρυθμίσεων που αφορούν δύο διευθύνσεις της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (άρθρο 301).

Το Μέρος ΙΑ΄ (άρθρα 302-310), υπό τον τίτλο «Λοιπές Φορολογικές Ρυθμίσεις», αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια (Α΄-Γ΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 302-304), υπό τον τίτλο «Φορολόγηση εισοδήματος εξωτερικού - Τροποποιήσεις Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος», ρυθμίζονται ζητήματα φορολογίας εισοδήματος προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική κατοικία τους στην Ελλάδα (άρθρο 302) και συνταξιούχων διεθνών οργανισμών (άρθρο 303), και τίθενται μεταβατικές διατάξεις στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013) (άρθρο 304).

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 305-307), υπό τον τίτλο «Φορολογική μεταχείριση Αγίου Όρους και μοναστηριακής περιουσίας - Τροποποιήσεις Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος και Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας», ρυθμίζονται ζητήματα παρακράτησης φόρου σε πληρωμές που διενεργούνται από τις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους (άρθρο 305), καθώς και δήλωσης (άρθρο 306) και υπαγωγής σε φόρο (άρθρο 307) της ακίνητης περιουσίας των Ιερών Μονών, η οποία τελεί υπό τη διοίκηση και διαχείριση της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 308-310), υπό τον τίτλο «Λοιπές τροποποιήσεις Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας», ρυθμίζονται ζητήματα μετάταξης αγροτών από το ειδικό στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ (άρθρο 308 και 310) και αποδεικτικού ενημερότητας για μεταβίβαση ακινήτου (άρθρο 309).

Το Μέρος ΙΒ΄ (άρθρα 311-331), υπό τον τίτλο «Μισθολογικά και Οργανωτικά Ζητήματα Φορέων Αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών», αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α΄-Δ΄).

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 311-318), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τις αποδοχές του προσωπικού της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας», περιλαμβάνει διατάξεις για τις αποδοχές του προσωπικού της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) και της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ως προς ζητήματα ημερών μετακινήσεων εκτός έδρας (άρθρο 311), μετακίνησης εκτός έδρας των επιθεωρητών της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας με χρήση ιδιωτικής χρήσης οχήματος (άρθρο 312), εξόδων διανυκτέρευσης για μετακινήσεις με σκοπό τη διενέργεια νυχτερινών ελέγχων (άρθρο 313), εξαίρεσης της ημερήσιας αποζημίωσης των μετακινουμένων με εντολή της ΑΑΔΕ από το ανώτατο όριο ημερήσιας αποζημίωσης (άρθρο 314), χιλιομετρικών ορίων για την αναγνώριση εξόδων διανυκτέρευσης (άρθρο 315), αποζημίωσης υπερωριακής εργασίας προσώπων που είναι ενταγμένα σε προγράμματα της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης

και απασχολούνται (άρθρο 316) ή υπηρετούν (άρθρο 317) στην ΑΑΔΕ, και αμοιβών συλλογικών οργάνων και εκπαιδευτών (άρθρο 318).

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 319-320), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις ζητημάτων για τον στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό και τον ετήσιο απολογισμό και προγραμματισμό δραστηριοτήτων της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων - Τροποποιήσεις ν. 4389/2016», τροποποιείται, από σύμφωνη σε απλή, η γνώμη που παρέχει το Συμβούλιο Διοίκησης της ΑΑΔΕ για τη σύνταξη της ετήσιας έκθεσης απολογισμού και προγραμματισμού δραστηριοτήτων (άρθρο 319), και του επιχειρησιακού σχεδίου (άρθρο 320) της ΑΑΔΕ.

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 321-328), υπό τον τίτλο «Διατάξεις για την οργάνωση, τις αρμοδιότητες και το προσωπικό του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους - Τροποποιήσεις ν. 4941/2022», περιλαμβάνει διατάξεις για την οργάνωση, τις αρμοδιότητες και το προσωπικό του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) και, συγκεκριμένα, για τις συμβάσεις του ΟΔΔΗΧ με την Τράπεζα της Ελλάδος (άρθρο 321), τις εξουσιοδοτήσεις που μπορεί να παρέχει το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΔΔΗΧ για θέματα οικονομικής διαχείρισης (άρθρο 322), την αναδιάρθρωση του ΟΔΔΗΧ (άρθρο 323), τη μεταβολή των οργανικών του θέσεων (άρθρο 324), τη μεταβολή των προσόντων διορισμού νομικών συμβούλων του ΟΔΔΗΧ (άρθρο 325), το υπηρεσιακό καθεστώς του προσωπικού που μετατάσσεται στον ΟΔΔΗΧ (άρθρο 326) και το επίδομα ειδικών καθηκόντων του προσωπικού του (άρθρα 327-328).

Με το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρο 329-331), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τις αποδοχές και τις παροχές του προσωπικού των ανώνυμων εταιρειών «Ελληνικές Αλυκές Α.Ε.» και «ΓΑΙΑΟΣΕ Α.Ε.» - Τροποποίηση ν. 4354/2015», νομιμοποιούνται χρηματικά ποσά που έχουν καταβληθεί σε εργαζομένους της «Ελληνικές Αλυκές Α.Ε.» (άρθρο 329), τίθενται μισθολογικές διατάξεις για το προσωπικό της ως άνω εταιρείας (άρθρο 330) και ρυθμίζονται ζητήματα έγκρισης μη μισθολογικών δαπανών της «ΓΑΙΑΟΣΕ Α.Ε.» (άρθρο 331).

Το Μέρος ΙΓ΄ (άρθρα 332-366), υπό τον τίτλο «Λοιπές Ρυθμίσεις Αρμοδιότητας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών - Συνταξιοδοτική ρύθμιση», αποτελείται από εννέα (9) Κεφάλαια (Α΄-Θ΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 332-336), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την επιστροφή Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης, την απάντληση, διάθεση και διακίνηση καυσίμων - Ενίσχυση ελεγκτικών αρμοδιοτήτων αρμόδιων αρχών», ρυθμίζονται ζητήματα επιστροφής του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης καυσίμων που χρησιμοποιούνται από δικαιούχους του άρθρου 67 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (άρθρο 332), μέτρων δέουσας επιμέλειας στη διάθεση και διακίνηση καυσίμων (άρθρο 333), απάντλησης, διαχείρισης και διάθεσης

ενεργειακών προϊόντων σε σφραγισμένα πρατήρια καυσίμων (άρθρο 334), διαπίστωσης, με απομακρυσμένο έλεγχο, παραβάσεων επέμβασης σε φορολογικές και τελωνειακές αποθήκες ενεργειακών προϊόντων (άρθρο 335), και διαπίστωσης παραβάσεων και σφράγισης εγκαταστάσεων λόγω παραποίησης συστημάτων ελέγχου εισροών και εκροών καυσίμων (άρθρο 336).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 337-340) έχει τον τίτλο «Ρυθμίσεις θεμάτων ενώσεων αστικών συνεταιρισμών και Ένωσης Μαστιχοπαραγωγών Χίου». Ειδικότερα, θεσπίζει ειδικούς κανόνες σύγκλησης και απαρτίας της γενικής συνέλευσης ενώσεων συνεταιρισμών με λιγότερα από πέντε μέλη, καθώς και πρόσθετους λόγους δικαστικής λύσης τους σε περίπτωση αδυναμίας λήψης αποφάσεων ή επίτευξης απαρτίας (άρθρο 337), μειώνει τον ελάχιστο αριθμό μελών, καταργεί τον γεωγραφικό περιορισμό του ίδιου νομού και επιτρέπει αυτόνομη ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων από τις ενώσεις με θέσπιση προαιρετικού συστήματος διακυβέρνησης, στάθμιση των ψήφων και εγγυήσεις προστασίας των μικρότερων συνεταιρισμών (άρθρο 338), αναθέτει στην αρμόδια Υπηρεσία Συνεταιρισμών την τήρηση και ψηφιακή ενημέρωση του Μητρώου Αστικών Συνεταιρισμών, με αξιοποίηση των στοιχείων του Γ.Ε.ΜΗ., καθώς και την επεξεργασία τους για την παραγωγή εκθέσεων και αναφορών (άρθρο 339), και θεσπίζει την εξομοίωση της Ένωσης Μαστιχοπαραγωγών Χίου, για συγκεκριμένους σκοπούς, με πρωτοβάθμιο συνεταιρισμό (άρθρο 340).

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 341-345), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τον συμπληρωματικό φόρο, τον μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα, την ανάκτηση κρατικών ενισχύσεων, την ποινή ανακριβούς τελωνειακής δήλωσης και την πίστωση φόρων καπνικών προϊόντων», ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στη Δήλωση Πληροφοριών Συμπληρωματικού Φόρου συνιστωσών οντοτήτων για την εφαρμογή της Οδηγίας (ΕΕ) 2022/2523 σχετικά με την εξασφάλιση παγκόσμιου ελάχιστου επιπέδου φορολογίας των ομίλων πολυεθνικών επιχειρήσεων (άρθρο 341), τη μεταφορά της αρμοδιότητας παρακολούθησης του Μηχανισμού Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα στην ΑΑΔΕ (άρθρο 342), τον προσδιορισμό του ακαθάριστου ισοδυνάμου της επιχορήγησης, σε περιπτώσεις ανάκτησης ενίσχυσης που χορηγήθηκε με τη μορφή επιδότησης επιτοκίου (άρθρο 343), τη μη επιβολή προστίμου για ανακριβή δήλωση στοιχείων και εγγραφών επί τελωνειακών παραστατικών, όταν υποβάλλεται αίτηση για διόρθωση πριν από την έναρξη του ελέγχου (άρθρο 344), και την παροχή πίστωσης στην καταβολή του οφειλόμενου Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης για βιομηχανοποιημένα καπνά που προορίζονται για εμπορία στο εσωτερικό της χώρας, ανεξαρτήτως της χώρας παραγωγής τους (άρθρο 345).

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 346-350) έχει τον τίτλο «Ρυθμίσεις Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Δαπανών». Ειδικότερα, θεσπίζει παράταση της διάρκειας των συμβάσεων καθαριότητας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (άρθρο 346) και δυνατότητα χορήγησης προκαταβολής, για το καθαρό κόστος παροχής της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας, έως δεκαπέντε εκατομμύρια ευρώ ανά έτος (άρθρο 347), ρυθμίζει εκκρεμείς δαπάνες για την προμήθεια ενσήμων ταινιών φορολογίας καπνού και καθορίζει την αρμοδιότητα υπογραφής της σχετικής σύμβασης με την Τράπεζα της Ελλάδος (άρθρο 348), εκκρεμείς δημοσιονομικές δεσμεύσεις που συνδέονται ιδίως με την απορρόφηση του ΟΠΕΚΕΠΕ και του ΣΔΟΕ από την ΑΑΔΕ (άρθρο 349), και ορίζει τη δυνατότητα εξόφλησης δαπανών μισθωμάτων φορέων της Γενικής Κυβέρνησης με δημόσια κατάθεση, όταν η πληρωμή εμποδίζεται από την υπαίτια μη προσκόμιση δικαιολογητικών από τους δικαιούχους (άρθρο 350).

Το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 351-355) έχει τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την Ε.Ε.ΣΥ.Π. Α.Ε., την Τράπεζα Αξιών Ακινήτων και τη διαχείριση της δημόσιας περιουσίας». Ειδικότερα, ρυθμίζει την ανάθεση στην Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε. καθηκόντων σχεδιασμού, ωρίμανσης και υλοποίησης έργων στο πλαίσιο διεθνών και ενωσιακών συνεργασιών (άρθρο 351), καθώς και το καθεστώς εταιρειών στις οποίες η ΕΕΣΥΠ συμμετέχει με μειοψηφικό ποσοστό (άρθρο 352), θεσπίζει τη λειτουργία της «Τράπεζας Αξιών Ακινήτων» για τη συγκέντρωση και αξιοποίηση στοιχείων της αγοράς ακινήτων (άρθρο 353), ορίζει τη συνέχιση της χρήσης χώρων στους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς από την εταιρεία «Καταστήματα Αφορολόγητων Ειδών Μονοπρόσωπη Α.Ε.», αποκλειστικά για τη λιανική πώληση φορολογημένων ειδών, χωρίς δυνατότητα επέκτασης της δραστηριότητάς της (άρθρο 354), και παρέχει εξουσιοδότηση για τον καθορισμό ή την αναπροσαρμογή των οικονομικών όρων των παραχωρήσεων βάσει εκτίμησης της αγοραίας αξίας των χώρων (άρθρο 355).

Το Κεφάλαιο ΣΤ΄ (άρθρα 356-359) έχει τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τα κοινωφελή ιδρύματα, τις σχολάζουσες κληρονομίες και τις κοινωφελείς περιουσίες». Ειδικότερα, ρυθμίζει ζητήματα του κοινωφελούς Ιδρύματος Βασιλείου Γ. Μελά για την Προσχολική Αγωγή (άρθρο 356), καθώς και των εξουσιών του κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας (άρθρο 357), της εκποίησης εξ αδιαιρέτου ποσοστών ακινήτων εκ κληρονομίας υπέρ του Δημοσίου (άρθρο 358), καθώς και εκκαθάρισης, αντίστοιχα, κληρονομίας με ποσοστό εξ αδιαιρέτου κυριότητας (άρθρο 359).

Το Κεφάλαιο Ζ΄ έχει τον τίτλο «Συνταξιοδότηση παθόντων εξαιτίας συμμετοχής σε ανθρωπιστικές επιχειρήσεις» και ρυθμίζει τα σχετικά ζητήματα

(άρθρο 360).

Με το Κεφάλαιο Η΄ (άρθρα 361-365), με τίτλο «Λοιπές ρυθμίσεις», μετονομάζεται και μεταφέρεται υπηρεσιακή μονάδα του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (άρθρο 361), ρυθμίζεται η ηλεκτρονική διάθεση μεταλλικών αναμνηστικών νομισμάτων (άρθρο 362), καθορίζεται πλαίσιο αναζήτησης και διασταύρωσης στοιχείων για τη στήριξη πληγέντων από φυσικές καταστροφές (άρθρο 363), τροποποιούνται διατάξεις για τις διαχειριστικές αρμοδιότητες σχετικά με τους Χρηματοδοτικούς Μηχανισμούς του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (άρθρο 364), και θεσπίζονται ειδικές φορολογικές ρυθμίσεις για εταιρείες χαρτοφυλακίου ποντοπόρων πλοίων που εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών (άρθρο 365).

Το Κεφάλαιο Θ΄ (άρθρο 366) θεσπίζει «Μεταβατικές διατάξεις».

Το Μέρος ΙΔ΄ (άρθρα 367-389) έχει τον τίτλο «Ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης» και αποτελείται από επτά (7) Κεφάλαια (Α΄-Ζ΄).

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 367-368), με τίτλο «Ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εθνικής Άμυνας», ρυθμίζει την ανταλλαγή ακινήτων μεταξύ του Ταμείου Ακινήτων Εθνικής Άμυνας και της εταιρείας «Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα Α.Ε.» (άρθρο 367), καθώς και ζητήματα λειτουργίας του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας (άρθρο 368).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 369-379) έχει τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας - Τροποποιήσεις ν. 3978/2011». Ειδικότερα, τροποποιεί διατάξεις σχετικά με την ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων αρμοδιότητας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, ρυθμίζει ζητήματα διαφάνειας και μεταβολών στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των οικονομικών φορέων (άρθρα 369-370), ορίζει το πλαίσιο συγκρότησης επιτροπών συμβάσεων στρατηγικής σημασίας (άρθρο 371), τεχνικών προδιαγραφών, τεχνικού διαλόγου και ασφάλειας πληροφοριών (άρθρα 372-374), εγγυητικών επιστολών και κατακύρωσης συμβάσεων (άρθρα 375-376), καθώς και συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στατιστικών υποχρεώσεων και εκτέλεσης συμβάσεων (άρθρα 377-379).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 380-385) έχει τον τίτλο «Ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών». Ειδικότερα, θεσπίζει αύξηση του ορίου ειδικών

δαπανών του Τομέα Μακεδονίας - Θράκης του εν λόγω Υπουργείου (άρθρο 380), ρυθμίζει ζητήματα της επιχορήγησης για τη συντήρηση και διαχείριση του πάρκου δασικής αναψυχής στη θέση Μάτι Αγίου Ανδρέα του Δήμου Μαραθώνα (άρθρο 381), αναμόρφωση των απαλλαγών από δημοτικά και περιφερειακά τέλη και εισφορές (άρθρο 382), καθώς και επιχορήγηση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης για την εξόφληση υποχρεώσεών τους (άρθρο 383). Περαιτέρω, ορίζει την έννοια και ρυθμίζει τις διαδικασίες του Πάγιου Ταμείου Άμεσων Δαπανών Δήμων και Περιφερειών (άρθρο 384), καθώς και νομοτεχνικές τροποποιήσεις στον Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (άρθρο 385).

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρο 386) έχει τον τίτλο «Ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών» και θεσπίζει την κάλυψη, από το εθνικό σκέλος του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, εγκεκριμένων δαπανών και αποζημιώσεων για την κατασκευή της Γραμμής 4 του Μετρό Αθηνών, οι οποίες δεν είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρο 387) έχει τον τίτλο «Ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» και καθορίζει τον χρόνο εφαρμογής της υποχρέωσης εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, ως προϋπόθεση για την υποβολή της Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης.

Το Κεφάλαιο ΣΤ΄ (άρθρο 388) έχει τον τίτλο «Ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής» και θεσπίζει παράταση των προθεσμιών που αφορούν κατασκευές εντός περιοχών δικαιοδοσίας φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων, καθώς και επικαιροποίηση συναφών διατάξεων.

Το Κεφάλαιο Ζ΄ (άρθρο 389) έχει τον τίτλο «Ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης» και ρυθμίζει την ψηφιακή απεικόνιση των οφειλών φυσικών προσώπων προς την ΑΑΔΕ και τον e-ΕΦΚΑ στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη Πληρωμών, με διατήρηση της διενέργειας των πληρωμών μέσω των υφιστάμενων συστημάτων των δύο φορέων.

Το Μέρος ΙΕ΄ (άρθρο 390), με τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου, και ακολουθούν τα Παραρτήματα Α΄, Β΄ και Γ΄.

ΙΙ. Παρατηρήσεις επί του Πίνακα Περιεχομένων και των τίτλων των επί μέρους Μερών, Κεφαλαίων και άρθρων

α. Ο τίτλος του άρθρου 10 είναι: «Επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης του πλαισίου για την Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Συναλλαγών Μη Εξυ-

πηρετούμενων Δανείων από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 28 ν. 5072/2023». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Επιβολή κυρώσεων από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών σε περίπτωση παράβασης του πλαισίου για την Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Συναλλαγών Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 28 ν. 5072/2023», με αντίστοιχη τροποποίηση στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου.

δ. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Δ΄ του Μέρους Β΄, η φράση «Φορολογική Μεταχείριση Δανεισμού Κρυπτοστοιχείων» πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: «Φορολογική Μεταχείριση Πώλησης Κρυπτοστοιχείων».

γ. Στον τίτλο του άρθρου 113, τόσο στον Πίνακα Περιεχομένων, όσο και στο κυρίως σώμα του νομοσχεδίου, πρέπει, μετά τη λέξη «υποκαταστημάτων», να προστεθεί η λέξη «ιδρυμάτων».

δ. Στον τίτλο του άρθρου 161, τόσο στον Πίνακα Περιεχομένων, όσο και στο κυρίως σώμα του νομοσχεδίου, η φράση «της Οδηγίας 2024/1619/ΕΕ» πρέπει να τεθεί στο ορθό ως εξής: «της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1619».

ε. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Γ΄ του Μέρους Ζ΄, τόσο στον Πίνακα Περιεχομένων, όσο και στο κυρίως σώμα του νομοσχεδίου, πρέπει η αναφορά «Εφαρμοστικά μέτρα» να αντικατασταθεί και να τεθεί ως «Μέτρα εφαρμογής». Ο όρος «εφαρμοστικά» αποτελεί νεολογισμό ο οποίος χρησιμοποιείται σε αντικατάσταση των πάγιων όρων «μέτρα εφαρμογής» και δεν εξυπηρετεί σε τίποτε, γιατί δεν καλύπτει κανένα εννοιολογικό κενό.

στ. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Β΄ του Μέρους Η΄, τόσο στον Πίνακα Περιεχομένων, όσο και στο κυρίως σώμα του νομοσχεδίου, πρέπει, για λόγους πληρότητας και ομοιομορφίας με λοιπούς αναφερόμενους τίτλους Οδηγιών στο παρόν, μετά τις λέξεις «Οδηγίας (ΕΕ) 2024/2811» να τεθούν οι λέξεις «του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2024». Επίσης, πρέπει μετά το οριστικό άρθρο «της» και πριν από τη λέξη «Ένωσης» να απαλειφθεί η εκ παραδρομής τεθείσα παύλα.

ζ. Στον τίτλο του Κεφαλαίου Γ΄ του Μέρους Η΄, τόσο στον Πίνακα Περιεχομένων, όσο και στο κυρίως σώμα του νομοσχεδίου, πρέπει, για λόγους γραμματικής αρτιότητας, να τεθούν διαλυτικά στη λέξη «ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ».

η. Στον τίτλο του Μέρους Θ΄, τόσο στον Πίνακα Περιεχομένων, όσο και στο κυρίως σώμα του νομοσχεδίου, πρέπει, πριν από τη λέξη «χρηματοδότησης», να τεθεί το οριστικό άρθρο «της».

θ. Ο τίτλος του άρθρου 343 «Απαλλαγή από φόρο επιχειρήσεων που έχουν λάβει επιδότηση επιτοκίου - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 220 ν. 5193/2025», δεν αποδίδει το περιεχόμενό του, δοθέντος ότι δεν θεσπίζεται

φορολογική απαλλαγή, αλλά ρυθμίζεται ο υπολογισμός του ακαθάριστου ισοδυνάμου επιχορήγησης κατά την ανάκτηση ενίσχυσης που χορηγήθηκε με τη μορφή επιδότησης επιτοκίου, με αφαίρεση της διαφοράς του φόρου εισοδήματος που κατέβαλε ο δικαιούχος και αυτού που θα κατέβαλε χωρίς τη λήψη της ενίσχυσης. Για τον λόγο αυτό, θα μπορούσε να αντικατασταθεί ως εξής: «Υπολογισμός ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης σε περιπτώσεις ανάκτησης ενίσχυσης ως επιδότησης επιτοκίου - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 220 ν. 5193/2025».

ι. Στον τίτλο του άρθρου 346, «Παράταση συμβάσεων παροχής υπηρεσιών καθαριότητας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών», ενδείκνυται, να προστεθεί μετά τη λέξη «Παράταση» η λέξη «διάρκειας», με αντίστοιχη τροποποίηση στον Πίνακα Περιεχομένων του νομοσχεδίου.

ια. Στον τίτλο του άρθρου 384, τόσο στον Πίνακα Περιεχομένων όσο και στο κυρίως σώμα του νομοσχεδίου, η λέξη «άρθρο» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς στη γενική πτώση «άρθρου».

ιβ. Στον τίτλο του άρθρου 385, τόσο στον Πίνακα Περιεχομένων όσο και στο κυρίως σώμα του νομοσχεδίου, πρέπει, για λόγους νομοτεχνικούς, η αναφορά «περ. αδ)» να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «υποπερ. αδ) περ. α)».

ιγ. Επισημαίνεται ότι στον Πίνακα Περιεχομένων έχει παραλειφθεί σχετική αναφορά στα Παραρτήματα Α΄, Β΄ και Γ΄, τα οποία προσαρτώνται στο παρόν νομοσχέδιο, και, ως εκ τούτου, πρέπει να συμπληρωθεί αμέσως μετά το ακροτελεύτιο άρθρο 390.

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 14

Το εισαγωγικό εδάφιο του προστιθέμενου άρθρου 37Β στον ν. 5072/2023 πρέπει να αριθμηθεί ως παράγραφος 1, δοθέντος ότι το άρθρο 14 αριθμεί πέντε παραγράφους, και η αναφορά στην παράγραφο 1 έχει εκ παραδρομής παραλειφθεί.

2. Επί του άρθρου 15

Το παρόν προσθέτει άρθρο 37Γ στον ν. 5072/2023, οι παρ. 8 και 9 του οποίου ορίζουν, μεταξύ άλλων, τα εξής: «8. Σε περίπτωση δεύτερης παράβασης του παρόντος άρθρου από τον ίδιο πιστωτή ή τον διαχειριστή πιστώσεων, η οποία διαπιστώνεται με οριστική διοικητική πράξη του αρμοδίου οργάνου της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους εντός τριών (3) ετών από τη διαπίστωση της πρώτης παράβασης, το διοικητικό πρόστιμο της παρ. 7 επιβάλλεται από το αρμόδιο όργα-

νο (…) τουλάχιστον στο διπλάσιο του ποσού που επιβλήθηκε για την πρώτη παράβαση. 9. Σε περίπτωση διαπίστωσης από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών τρίτης παράβασης, η οποία διαπιστώνεται με οριστική διοικητική πράξη εντός της ίδιας τριετίας, η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της, πέραν της επιβολής διοικητικού προστίμου, να επιβάλει ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα διοικητικά μέτρα (…)».

Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους ασφάλειας δικαίου, να αποσαφηνισθεί η έννοια «οριστική» διοικητική πράξη, καθώς στη νομολογία ο εν λόγω όρος χαρακτηρίζει, ενίοτε, πράξη που εκδίδεται μετά την εξάντληση διοικητικής (ενδικοφανούς) διαδικασίας [βλ. ενδ. ΣτΕ (Ολ.) 4447/2012 και 1392/2016], ή πράξη που έπεται μίας ή περισσότερων προπαρασκευαστικών (ΣτΕ 648/2019), απαντά δε και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες τίθεται ζήτημα ανάκλησης διοικητικής πράξης, την οποία ο νόμος χαρακτηρίζει «οριστική» [βλ. ενδ. ΣτΕ (Ολ.) 2403/1997 σκ. 13].

Επίσης, στο εισαγωγικό εδάφιο της παραγράφου 9, η φράση «Σε περίπτωση διαπίστωσης από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών τρίτης παράβασης, η οποία διαπιστώνεται με οριστική διοικητική πράξη εντός της ίδιας τριετίας», θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για νομοτεχνικούς λόγους, να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Σε περίπτωση διαπίστωσης τρίτης παράβασης από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με οριστική διοικητική πράξη εντός της ίδιας τριετίας».

Τέλος, το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 του νέου άρθρου ορίζει τα εξής: «Προκειμένου για την αναστολή του πλειστηριασμού ο πιστωτής ενημερώνει άμεσα τον υπάλληλο του πλειστηριασμού προκειμένου να μην προχωρήσει στη διενέργεια αυτού». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, προς αποφυγή επαναλήψεων, η φράση «προκειμένου να μην προχωρήσει» να αντικατασταθεί από τη φράση «για να μην προχωρήσει».

3. Επί των άρθρων 26, 35, 55, 187, 281 και 309

Οι όροι «καταχωρεί», «καταχωρηθεί», «καταχώρησης», «καταχωρούνται» και «καταχωρημένες», που απαντούν στα άρθρα αυτά, είναι ορθό να γραφούν ως «καταχωρίζει», «καταχωρισθεί», «καταχώρισης», «καταχωρίζονται» και «καταχωρισμένες», αντίστοιχα.

4. Επί του άρθρου 27

Το παρόν προσθέτει άρθρο 63Θ στον ν. 5072/2023, η παράγραφος 2 του οποίου ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα

δεν επιτρέπεται στον δανειστή, η επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης στην κύρια κατοικία του αιτούντος, η λήψη ασφαλιστικών μέτρων επ' αυτής, η εγγραφή υποθήκης ή η τροπή προσημείωσης υποθήκης σε υποθήκη. Από την απαγόρευση του πρώτου εδαφίου, δεν κωλύεται: α) η αναγγελία του πιστωτή σε πλειστηριασμό που επισπεύδεται από τρίτο. β) η διατήρηση υφιστάμενων υποθηκών, προσημειώσεων και λοιπών εμπράγματων ασφαλειών».

Το δεύτερο εδάφιο της ανωτέρω παραγράφου θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Επιτρέπεται όμως α) η αναγγελία του πιστωτή σε πλειστηριασμό που επισπεύδεται από τρίτο καθώς και β) η διατήρηση υφιστάμενων υποθηκών, προσημειώσεων και λοιπών εμπράγματων ασφαλειών».

5. Επί του άρθρου 29

Το παρόν προσθέτει άρθρο 63ΙΑ στον ν. 5072/2023. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του νέου άρθρου ορίζει τα εξής: «Κάθε αντίθετη πρακτική θεωρείται αντίθετη στις αρχές της καλής πίστης και της χρηστής συναλλακτικής συμπεριφοράς». Η φράση «θεωρείται αντίθετη στις» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τη φράση «δεν είναι σύμφωνη με τις».

6. Επί του άρθρου 31

Το παρόν προσθέτει άρθρο 63ΙΓ στον ν. 5072/2023, το οποίο ορίζει τα εξής: «Σε περίπτωση παράβασης, εκ μέρους των δανειστών, των υποχρεώσεων του παρόντος Μέρους, με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος δύναται να επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις και λοιπά διορθωτικά μέτρα σε κάθε περίπτωση παράβασης του παρόντος Μέρους, των κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 63ΙΣΤ κανονιστικών πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο 27 όσον αφορά τους διαχειριστές πιστώσεων, τα άρθρα 56 έως 59 του ν. 4261/2014 (Α΄107), όσον αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα και την παρ. Ι του άρθρου 153 του ν. 4261/2014 για τους λοιπούς δανειστές, εφαρμόζοντας και τα άρθρα 60 και 62 του ν. 4261/2014)».

Ενδείκνυται, για νομοτεχνικούς λόγους, να αναδιατυπωθεί ως εξής η διάταξη, αν αυτή είναι η βούληση του νομοθέτη: «Σε περίπτωση παράβασης, εκ μέρους των δανειστών, των υποχρεώσεων του παρόντος Μέρους, καθώς και σε περιπτώσεις παράβασης των κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 63ΙΣΤ κανονιστικών πράξεων, σύμφωνα με το άρθρο 27 όσον αφορά τους διαχειριστές πιστώσεων, τα άρθρα 56 έως 59 του ν. 4261/2014 (Α΄107) όσον αφορά τα πιστωτικά ιδρύματα, και την παρ. 1 του άρθρου 153 του ν. 4261/2014 για τους λοιπούς δανειστές, με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος δύναται να επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις και λοιπά διορθωτικά μέτρα, με εφαρμογή και των άρθρων 60 και 62 του ν. 4261/2014».

7. Επί του άρθρου 33

Το παρόν προσθέτει άρθρο 63ΙΕ στον ν. 5072/2023, η παράγραφος 2 του οποίου ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Η Τράπεζα της Ελλάδος δέχεται καταγγελίες, τις οποίες διερευνά αποκλειστικώς προς τον σκοπό αξιολόγησης του βαθμού συμμόρφωσης των δανειστών προς τις ενέργειες που απαιτεί το παρόν Μέρους και οι κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 63ΙΣΤ αποφάσεις (…)». Παρατηρείται, καταρχάς, ότι η λέξη «Μέρους» πρέπει να τεθεί ως «Μέρος». Επίσης, θα μπορούσε να αντικατασταθεί η φράση «προς τις» από τη φράση «με τις».

8. Επί του άρθρου 44

Με το άρθρο αυτό προστίθεται παράγραφος 6 στο άρθρο 13 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, «ΚΦΕ»), περί φορολογίας των παροχών σε είδος προς εργαζομένους και εταίρους της επιχείρησης, σύμφωνα με την οποία, «[η] αγοραία αξία των κρυπτοστοιχείων για τους σκοπούς του παρόντος προσδιορίζεται στην αξία τους σε ευρώ κατά τον χρόνο της συναλλαγής». Δοθέντος ότι οι παροχές σε είδος, επί των οποίων εφαρμόζεται το άρθρο 13 του ΚΦΕ, γίνονται χωρίς άμεσο αντάλλαγμα, ενώ ο όρος «συναλλαγή» χρησιμοποιείται, κατά κανόνα, σε μεταβιβάσεις με αντάλλαγμα, η ρύθμιση θα μπορούσε να αναφέρεται στην «αξία τους σε ευρώ κατά τον χρόνο χορήγησης της παροχής».

Περαιτέρω, δεν είναι σαφές αν η φράση «για τους σκοπούς του παρόντος» αναφέρεται μόνο στο τροποποιούμενο άρθρο 13 του ΚΦΕ ή σε ολόκληρο τον Κώδικα, περίπτωση, κατά την οποία η ρύθμιση θα μπορούσε να βρεθεί σε αντινομία προς αυτή της παραγράφου 5 του νέου άρθρου 42Β του ΚΦΕ, που εισάγεται με το άρθρο 48 του νομοσχεδίου, το οποίο ορίζει ότι «[η] τιμή κτήσης και η τιμή μεταβίβασης καθορίζονται από τα δικαιολογητικά έγγραφα συναλλαγών, τα οποία εκδίδει ο πάροχος υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων ή οιοσδήποτε ενδιάμεσος διατηρεί στοιχεία για την απόκτηση και τη μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων ή από οποιοδήποτε άλλο στοιχείο μπορεί να εξαχθεί απευθείας από το κατανεμημένο καθολικό».

9. Επί του άρθρου 45

Με το άρθρο αυτό τροποποιείται το άρθρο 21 παρ. 3 του ΚΦΕ και ορίζεται ότι η μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων εξαιρείται από το τεκμήριο συστηματικής διενέργειας πράξεων για τον χαρακτηρισμό του προκύπτοντος εισοδήματος ως εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα, κατά το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 21 παρ. 3 του ΚΦΕ. Πλην όμως, η εξαίρεση δεν καταλαμβάνει και το πρώτο εδάφιο της εν λόγω διάταξης, κατά το οποίο ως φορολο-

γητέα «επιχειρηματική συναλλαγή» θεωρείται και «κάθε μεμονωμένη πράξη με την οποία πραγματοποιείται συναλλαγή».

Ερωτάται, συναφώς, αν θα έπρεπε, για την ταυτότητα του λόγου, να τροποποιηθεί και η παράγραφος 5 του άρθρου 21 του ΚΦΕ, διά της οποίας ορίζεται ότι «[γ]ια τις ανάγκες εφαρμογής της παραγράφου 3, ως μεμονωμένη πράξη νοείται η μεταβίβαση περιουσιακού στοιχείου, η οποία δεν εμπίπτει στις διατάξεις των άρθρων 41 ή 42», ώστε να περιληφθούν και οι μεταβιβάσεις κρυπτοστοιχείων του άρθρου 42Β. Σε διαφορετική περίπτωση, είναι αμφίβολο αν επιτυγχάνεται ο σκοπός της ρύθμισης που, κατά την αιτιολογική έκθεση, συνίσταται στην αποτροπή «αλληλοεπικάλυψης μεταξύ των ρυθμίσεων περί φορολόγησης υπεραξίας και των διατάξεων περί επιχειρηματικής δραστηριότητας, ενισχύοντας την ασφάλεια δικαίου και τη φορολογική προβλεψιμότητα για τους φορολογουμένους».

10. Επί του άρθρου 47

Με το άρθρο αυτό τροποποιείται το άρθρο 37 παρ. 1 του ΚΦΕ, διά του οποίου ορίζεται η έννοια των τόκων για την εφαρμογή της φορολογίας εισοδήματος.

Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι, για λόγους γλωσσικής ορθότητας και νομοτεχνικής ακρίβειας, η φράση «Διεύρυνση του όρου των τόκων», στον τίτλο του άρθρου, θα ήταν σκόπιμο να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Διεύρυνση του νομοθετικού ορισμού των τόκων».

Πέραν αυτού, παρατηρείται ότι το νέο δεύτερο εδάφιο αναφέρεται σε «δανεισμό κρυπτονομισμάτων» και «δέσμευση κρυπτονομισμάτων», ενώ το τρίτο εδάφιο, το άρθρο 49 παρ. 1 περ. β΄ του νομοσχεδίου, καθώς και η αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου αυτού, χρησιμοποιούν τον όρο «κρυπτοστοιχεία». Εξ άλλου, ούτε στο άρθρο αυτό, ούτε στο, προστιθέμενο διά του άρθρου 48 του νομοσχεδίου νέο άρθρο 42Β του ΚΦΕ, δίδεται ορισμός της έννοιας «κρυπτονόμισμα».

Περαιτέρω, στο νέο τρίτο εδάφιο η φράση «οι τόκοι καταβάλλονται στη μορφή κρυπτοστοιχείων» πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: «οι τόκοι καταβάλλονται υπό τη μορφή κρυπτοστοιχείων».

11. Επί του άρθρου 48

Με την προτεινόμενη ρύθμιση εισάγεται νέο άρθρο 42Β στο Κεφάλαιο Στ΄ (Εισόδημα από Υπεραξία Μεταβίβασης Κεφαλαίου) του ΚΦΕ, υπό τον τίτλο «Μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων».

Με την παράγραφο 1 του νέου άρθρου ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «[γ]ια τους σκοπούς του παρόντος, ως "κρυπτοστοιχείο" νοείται η ψηφιακή αναπα-

ράσταση αξίας ή δικαιώματος που μπορεί να μεταβιβαστεί και να αποθηκευτεί ηλεκτρονικά, με χρήση τεχνολογίας κατανεμημένου καθολικού ή παρόμοιας τεχνολογίας». Εν προκειμένω, δεν είναι σαφές αν η φράση «για τους σκοπούς του παρόντος» αναφέρεται μόνο στο νέο άρθρο 42Β του ΚΦΕ ή αναφέρεται και στα υπόλοιπα άρθρα του ΚΦΕ όπου χρησιμοποιείται ο εν λόγω όρος (άρθρα 13, 21, 32 και 37, όπως τροποποιούνται με το παρόν), περίπτωση κατά την οποία ο σχετικός ορισμός θα μπορούσε να περιληφθεί στο άρθρο 2 («Ορισμοί») του ΚΦΕ.

Επίσης, με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι ως μεταβίβαση, για την επιβολή φόρου υπεραξίας, «θεωρούνται: α) η ανταλλαγή κρυπτοστοιχείων έναντι χρηματικού ποσού, β) η διάθεση κρυπτοστοιχείων για την απόκτηση αγαθών ή τη λήψη υπηρεσιών και εν γένει κάθε πράξη διάθεσης κρυπτοστοιχείων από επαχθή αιτία και γ) η εισφορά κρυπτοστοιχείων για την κάλυψη ή αύξηση εταιρικού ή μετοχικού κεφαλαίου». Κατά την αιτιολογική έκθεση, «προβλέπεται ρητά ότι [ως] μεταβίβαση για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου θεωρείται η ανταλλαγή κρυπτοστοιχείων έναντι χρηματικού ποσού, ώστε εξ αντιδιαστολής η ανταλλαγή ενός κρυπτοστοιχείου με άλλο κρυπτοστοιχείο να μην θεωρείται μεταβίβαση για σκοπούς φορολογίας εισοδήματος και, συνεπώς, να μην γεννά φορολογητέα υπεραξία κατά τον χρόνο της ανταλλαγής». Σχετικά, επισημαίνεται ότι στην έννοια της «κάθε πράξη[ς] διάθεσης κρυπτοστοιχείων από επαχθή αιτία» της περίπτωσης β΄ ανωτέρω περιλαμβάνεται, πάντως, εκτός από την πώληση, και η ανταλλαγή κρυπτοστοιχείου με άλλο κρυπτοστοιχείο. Νομοτεχνικά ορθότερο θα ήταν να τεθεί ένας γενικός ορισμός της έννοιας της μεταβίβασης, αντίστοιχος αυτού του άρθρου 42 του ΚΦΕ, και, ακολούθως, ρητή εξαίρεση για την ανταλλαγή κρυπτοστοιχείου με άλλο κρυπτοστοιχείο, με ειδικότερη, ενδεχομένως, ρύθμιση του ζητήματος της μετατροπής stablecoins/e-money tokens (μαρκών ηλεκτρονικού χρήματος) σε λοιπά κρυπτοστοιχεία, και το αντίστροφο.

Περαιτέρω, με την παράγραφο 5 τίθενται κανόνες προσδιορισμού της τιμής κτήσης και της τιμής μεταβίβασης/πώλησης για τον προσδιορισμό της φορολογητέας υπεραξίας. Ως προς τον προσδιορισμό της υπεραξίας λόγω εισφοράς κρυπτοστοιχείων για την κάλυψη ή αύξηση εταιρικού ή μετοχικού κεφαλαίου, κατά την περίπτωση γ΄ της παραγράφου 2, παρατηρείται, σχετικά, ότι, στο αντίστοιχο ζήτημα της εισφοράς τίτλων του άρθρου 42 του ΚΦΕ, η θέση της Φορολογικής Διοίκησης είναι ότι ως τιμή πώλησης λαμβάνεται υπόψη αυτή που προσδιορίζεται από το αρμόδιο για την εκτίμηση όργανο ή το τίμημα που αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης, κατά περίπτωση, ενώ, όταν οι τίτλοι εισφέρονται σε αλλοδαπό νομικό πρόσωπο, ως τιμή πώλησης λαμβάνεται υπόψη η ονομαστική αξία των τίτλων που λαμβάνει ο ει-

σφέρων ως αντάλλαγμα (εγκύκλιος πολ. 1032/2015). Συναφώς, ερωτάται και αν στην εισφορά κρυπτοστοιχείων σε μονοπρόσωπη εταιρεία θα έπρεπε να εφαρμόζονται οι ειδικές ρυθμίσεις του τρίτου και τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 42 του ΚΦΕ.

Τέλος, με την παράγραφο 8 ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος, καθορίζονται οι υποχρεώσεις και τα έγγραφα τεκμηρίωσης, οι τρόποι απόδειξης και επαλήθευσης αυτών, ο χρόνος διαφύλαξης των σχετικών πληροφοριών και στοιχείων, θέματα συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών με άλλες αρχές, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος». Υπό το φως του άρθρου 43 παρ. 2 εδ. β΄ του Συντάγματος, θα έπρεπε να ορίζεται ποιων προσώπων οι υποχρεώσεις θα καθορίζονται με την ως άνω απόφαση. Επίσης, υπό το φως του άρθρου 9Α του Συντάγματος και του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων [Καν. (ΕΕ) 2016/679], θα έπρεπε να ορίζεται το είδος των δεδομένων που θα διαβιβάζονται, οι αποδέκτες και ο σκοπός διαβίβασής τους.

12. Επί του άρθρου 49

Με το άρθρο αυτό θεσπίζεται δυνατότητα οικειοθελούς δήλωσης εισοδήματος από κρυπτοστοιχεία που έχει προκύψει πριν από την έναρξη ισχύος του.

Καταρχάς, δοθέντος ότι η ρύθμιση δεν καταλαμβάνει μόνο εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κρυπτοστοιχείων, αλλά και από τόκους, κατά την έννοια του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 37 παρ. 1 του ΚΦΕ, όπως προστίθεται με το άρθρο 47 του νομοσχεδίου, παρατηρείται ότι ο τίτλος του άρθρου, για σκοπούς πληρότητας, θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Οικειοθελής δήλωση εισοδήματος από κρυπτοστοιχεία κτηθέντος πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου». Για τον ίδιο λόγο, στην παράγραφο 1 η αναφορά στην «υπεραξία που προέκυψε από τη μεταβίβαση αυτή» πρέπει να αντικατασταθεί από αναφορά σε «εισόδημα που προέκυψε», ενώ στην παράγραφο 3 η αναφορά σε «μη δήλωση της υπεραξίας κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της», από αναφορά σε «μη δήλωση του εισοδήματος κατά τον χρόνο απόκτησής του».

Κατά την προτεινόμενη παράγραφο 1, φυσικά πρόσωπα που απέκτησαν εισόδημα από κρυπτοστοιχεία «δύνανται, εντός προθεσμίας δώδεκα (12) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, να υποβάλουν δήλωση στη Φορολογική Διοίκηση για την υπεραξία που προέκυψε από τη μεταβίβαση αυτή. Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του πρώτου εδαφίου γίνεται εντός

εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της δήλωσης». Επί της ρύθμισης αυτής παρατηρούνται τα εξής:

Κατά το άρθρο 7 του ΚΦΕ, τα φυσικά πρόσωπα δεν υπάγονται σε φόρο για οποιοδήποτε έσοδό τους που φέρει τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά του εισοδήματος, αλλά μόνο για τα εισοδήματα που ρητά εντάσσονται σε μία από τις τέσσερις κατηγορίες εισοδημάτων (από μισθωτή εργασία και συντάξεις, από επιχειρηματική δραστηριότητα, από κεφάλαιο και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, βλ. σχετ. και αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 7 του ν. 4172/2013, σύμφωνα με την οποία «σε φόρο υπόκεινται μόνον τα εισοδήματα που εμπίπτουν σε μία από τις τέσσερις κατηγορίες που αναγνωρίζονται στο άρθρο αυτό και συνεπώς ό,τι δεν εμπίπτει στο εννοιολογικό πεδίο κανενός από τα αναφερόμενα εισοδήματα δεν υπόκειται σε φόρο»).

Εξ άλλου, σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας του φόρου (άρθρο 78 παρ. 1 Σ), κανένας φόρος δεν επιβάλλεται ούτε εισπράττεται χωρίς τυπικό νόμο που καθορίζει, μεταξύ άλλων, το υποκείμενο της φορολογίας και το εισόδημα επί των οποίων επιβάλλεται ο φόρος.

Άλλωστε, βασικό χαρακτηριστικό του φόρου είναι ο αναγκαστικός χαρακτήρας του, υπό την έννοια της μονομερούς επιβολής του, δυνάμει τυπικού, κατά τα ανωτέρω, νόμου, ανεξαρτήτως της βούλησης ή της συναίνεσης του φορολογουμένου, και, συνεπώς, χρηματικό ποσό που δεν καταβάλλεται αναγκαστικά, αλλά οικειοθελώς, δεν συνιστά φόρο.

Εν προκειμένω, με την προτεινόμενη ρύθμιση παρέχεται στους φορολογουμένους η δυνατότητα να δηλώσουν οικειοθελώς εισόδημα από κρυπτοστοιχεία που αποκτήθηκε πριν από την έναρξη ισχύος των νέων διατάξεων και να καταβάλουν το αναλογούν χρηματικό ποσό, το οποίο χαρακτηρίζεται από τον νομοθέτη ως «φόρος». Δοθέντος, όμως, ότι η υπαγωγή στο εν λόγω καθεστώς είναι προαιρετική και ότι, υπό το φως του άρθρου 7 του ΚΦΕ, πριν από την έναρξη ισχύος του άρθρου 42Β του ΚΦΕ (1.1.2027, κατά το άρθρο 304 του νομοσχεδίου), η υπεραξία από μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων δεν αποτελεί, καταρχήν, αντικείμενο του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, ανακύπτει προβληματισμός ως προς τη νομική φύση της προβλεπόμενης χρηματικής επιβάρυνσης, η οποία δεν φαίνεται να συγκεντρώνει τα εννοιολογικά χαρακτηριστικά του φόρου.

Πέραν αυτού, η υπεραξία από μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων, που θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως (φορολογητέο) εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, κατά το άρθρο 21 παρ. 3 του ΚΦΕ, έως την έναρξη ισχύος των τροποποιήσεων που επέρχονται στο άρθρο αυτό του ΚΦΕ με το άρθρο 45 του νομοσχεδίου (1.1.2027, κατά το άρθρο 304 του νομοσχεδίου), δεν φαίνεται να καταλαμβάνεται από την προτεινόμενη ρύθμιση.

Περαιτέρω, με την παράγραφο 4 ορίζεται ότι «[γ]ια την κάλυψη των αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών και των δαπανών απόκτησης περιουσιακών στοιχείων των άρθρων 31 και 32 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος λαμβάνονται υπόψη αποκλειστικά η υπεραξία της περ. α) και το εισόδημα της περ. β) της παρ. 1 που δηλώνονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο».

Επισημαίνεται, συναφώς, ότι, κατά το άρθρο 34 παρ. 2 του ΚΦΕ, για την κάλυψη των τεκμηρίων λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, «χρηματικά ποσά που δεν θεωρούνται εισόδημα κατά τις ισχύουσες διατάξεις», καθώς και «χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων», υπό τις προβλεπόμενες στην εν λόγω διάταξη προϋποθέσεις. Δοθέντος ότι, κατά τα προαναφερθέντα, η υπεραξία από μεταβίβαση κρυπτοστοιχείων δεν υπάγεται, καταρχήν, σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων πριν από τη θέσπιση των νέων διατάξεων, τίθεται το ζήτημα κατά πόσον η προτεινόμενη ρύθμιση, εξαρτώντας τη δυνατότητα χρησιμοποίησης των σχετικών χρηματικών ποσών για την κάλυψη τεκμηρίων από την υπαγωγή στο νέο καθεστώς οικειοθελούς δήλωσης και φορολόγησης, συνάδει προς το άρθρο 34 παρ. 2 του ΚΦΕ, καθώς και προς τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης των διοικουμένων, κατά το μέτρο που καταλαμβάνει υπεραξία κτηθείσα πριν από την έναρξη ισχύος των νέων διατάξεων.

Εξ άλλου, η σύνδεση της δυνατότητας κάλυψης τεκμηρίων με την υπαγωγή σε ειδικό καθεστώς φορολόγησης, εισοδήματος το οποίο αποκτήθηκε πριν από τη θέση σε ισχύ των διατάξεων διά των οποίων επιβάλλεται το πρώτον φόρος εισοδήματος επ' αυτού, δημιουργεί, εμμέσως, προβληματισμό και ως προς τη συμβατότητα της ρύθμισης προς την αρχή της νομιμότητας του φόρου, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, καθώς και προς τους περιορισμούς που απορρέουν από την απαγόρευση αναδρομικής επιβολής φορολογικών βαρών (άρθρο 78 παρ. 2 Σ).

Ανεξαρτήτως των ανωτέρω, χρήζει διευκρίνισης το κατά πόσον η κάλυψη των τεκμηρίων προϋποθέτει, όχι μόνο τη δήλωση των σχετικών ποσών, αλλά και την καταβολή του αναλογούντος «φόρου», καθώς και το ζήτημα της δυνατότητας ανάκλησης των σχετικών δηλώσεων.

13. Επί των άρθρων 51 και 53

Με τα άρθρα αυτά τροποποιούνται τα άρθρα 55 και 89 του, κυρωθέντος διά του ν. 5219/2025, Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας, και ορίζεται ότι, για την εφαρμογή της φορολογίας κληρονομιών και δωρεών, αντίστοιχα, «τα κρυπτοστοιχεία νοούνται ως κείμενη στην αλλοδαπή ασώματη κινητή περιουσία». Επισημαίνεται ότι, για λόγους νομοτεχνικής ακρίβειας και συστημα-

τικής συνέπειας, η φράση «Για τους σκοπούς του παρόντος» στη ρύθμιση του άρθρου 53 θα μπορούσε να συμπληρωθεί, κατ' αντιστοιχία προς τη ρύθμιση του άρθρου 51, ως εξής: «Για τους σκοπούς του παρόντος Τμήματος του Μέρους Β΄».

14. Επί του άρθρου 52

Με το άρθρο 52 προστίθεται νέο άρθρο 62Α στον Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας και ορίζεται ότι «[ω]ς αξία των κρυπτοστοιχείων λαμβάνεται η αξία της προηγούμενης ημέρας του χρόνου γένεσης της φορολογικής υποχρέωσης. Ως αξία νοείται η τιμή σε ευρώ που προκύπτει από αναγνωρισμένες πλατφόρμες διαπραγμάτευσης κρυπτοστοιχείων».

Δοθέντος ότι, σε αντίθεση με τους τόπους διαπραγμάτευσης των παραδοσιακών χρηματοπιστωτικών μέσων, οι πλατφόρμες διαπραγμάτευσης κρυπτοστοιχείων, κατά κανόνα, λειτουργούν σε 24ωρη βάση χωρίς διακοπή της διαπραγμάτευσης, δημιουργείται προβληματισμός ως προς το ποια τιμή θα λαμβάνεται ως «αξία της προηγούμενης ημέρας» και, συγκεκριμένα, αν θα λαμβάνεται η μέση ημερήσια τιμή ή τιμή κλεισίματος ή κάποια άλλη τιμή, όπως επίσης και αν οι τιμές αυτές θα προσδιορίζονται βάσει της λήξης της ημερολογιακής ημέρας κατά την ώρα Ελλάδας ή κατά τη Συντονισμένη Παγκόσμια Ώρα (UTC), που συνήθως ακολουθούν οι πλατφόρμες διαπραγμάτευσης κρυπτοστοιχείων.

15. Επί του άρθρου 54

Σύμφωνα με το άρθρο 42 του νομοσχεδίου, σκοπός των διατάξεων του Μέρους Β΄ (άρθρα 42-57) είναι η δημιουργία ολοκληρωμένου πλαισίου φορολογικής μεταχείρισης των κρυπτοστοιχείων, μεταξύ άλλων, και ως προς την έμμεση φορολογία. Συναφώς, η αιτιολογική έκθεση διαλαμβάνει τα ακόλουθα: «Με το αξιολογούμενο Μέρος Β΄ θεσπίζεται ενιαίο και ολοκληρωμένο πλαίσιο φορολόγησης των κρυπτοστοιχείων, με στοχευμένες παρεμβάσεις στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (…), στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, καθώς και λοιπών έμμεσων φόρων (…) και στον Κώδικα Φορολογίας Περιουσίας (…), με σκοπό να καλυφθεί το σχετικό θεσμικό κενό που αφορούσε στη φορολογική μεταχείριση των συναλλαγών με αξιοποίηση των κρυπτοστοιχείων (…). Τα κρυπτοστοιχεία χρησιμοποιούνται πλέον ευρέως. Αν το ζήτημα της φορολόγησης δεν ρυθμιστεί, διατηρείται η ανασφάλεια δικαίου ως προς τη φορολογική μεταχείριση των κρυπτοστοιχείων. Το κράτος στερείται εργαλείων ελέγχου της προέλευσης των κεφαλαίων και εσόδων από τη φορολόγηση της υπεραξίας, ενώ δημιουργούνται στρεβλώσεις και αντικίνητρα για την εγχώρια αγορά (…). Εξάλλου, συνολικός στό-

χος του παρόντος Μέρους είναι η ενθάρρυνση του συγκεκριμένου πλαισίου ψηφιακής οικονομίας και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας στο πεδίο αυτό, σε πλήρη εναρμόνιση με το ενωσιακό δίκαιο, με όρους φορολογικής ασφάλειας δικαίου, διαφάνειας και δικαιοσύνης» (σημείο Α.1.1, Μέρος Β΄).

Το παρόν περιλαμβάνει ρυθμίσεις σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση των κρυπτοστοιχείων, μεταξύ άλλων, ως προς την έμμεση φορολογία, θεσπίζει εξαίρεση της πώλησης κρυπτοστοιχείων από το Ψηφιακό Τέλος Συναλλαγής, αλλά δεν περιλαμβάνει ρυθμίσεις ως προς τη μεταχείριση των συναλλαγών με κρυπτοστοιχεία από πλευράς Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), ο οποίος συνδέεται με το κόστος άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων.

Υπό αυτή την έννοια, τίθεται το ζήτημα της έκτασης του πεδίου εφαρμογής των απαλλαγών που ορίζει το άρθρο 135 παρ. 1 της Οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας. Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ, οι εν λόγω απαλλαγές αποτελούν αυτοτελείς έννοιες του ενωσιακού δικαίου, οι οποίες αποσκοπούν στην αποτροπή αποκλίσεων κατά την εφαρμογή του κοινού συστήματος ΦΠΑ μεταξύ των κρατών μελών. Οι απαλλαγές αυτές πρέπει να ερμηνεύονται στενά, χωρίς, όμως, να αναιρείται ο επιδιωκόμενος σκοπός τους ή να παραβιάζεται η αρχή της φορολογικής ουδετερότητας (ΔΕΕ, αποφάσεις της 22ας Οκτωβρίου 2015, C-264/14, Hedqvist, σκέψεις 33-35, και της 5ης Μαρτίου 2026, C-472/24, aidim valiuta, σκέψεις 18-20). Ειδικότερα, το ΔΕΕ έκρινε ότι οι υπηρεσίες ανταλλαγής συμβατικών νομισμάτων με μονάδες του εικονικού νομίσματος «bitcoin» και αντιστρόφως, έναντι αμοιβής συνιστάμενης στη διαφορά μεταξύ τιμής αγοράς και τιμής πώλησης, εμπίπτουν στην απαλλαγή του άρθρου 135 παρ. 1 στοιχ. ε΄ της Οδηγίας 2006/112/ΕΚ. Προς τούτο, έλαβε υπόψη του ότι οι απαλλαγές των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στην αντιμετώπιση των δυσχερειών προσδιορισμού της βάσης επιβολής του φόρου και του εκπεστέου ΦΠΑ, οι οποίες ανακύπτουν και κατά την ανταλλαγή συμβατικών νομισμάτων με εικονικά νομίσματα. Έκρινε, περαιτέρω, ότι ο περιορισμός της απαλλαγής αποκλειστικά στα συμβατικά νομίσματα θα στερούσε εν μέρει από την εν λόγω διάταξη την πρακτική αποτελεσματικότητά της. Ως εκ τούτου, η απαλλαγή καταλαμβάνει και πράξεις που αφορούν μη συμβατικά νομίσματα, εφόσον αυτά γίνονται αποδεκτά από τους συναλλασσομένους ως εναλλακτικά μέσα πληρωμής, και δεν εξυπηρετούν άλλον σκοπό πέραν της πληρωμής (απόφαση Hedqvist, σκέψεις 47-53 και 57). Περαιτέρω, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η εφαρμογή της ανωτέρω απαλλαγής στις συναλλαγές με μη συμβατικά νο-

μίσματα προϋποθέτει, σωρευτικώς, αφενός, την αποδοχή τους ως εναλλακτικών μέσων πληρωμής και, αφετέρου, τη μη εξυπηρέτηση άλλου σκοπού πέραν της πληρωμής (απόφαση aidim valiuta, σκέψη 26). Υπό το πρίσμα αυτό, έκρινε ότι οι πράξεις αγοράς και πώλησης εικονικού νομίσματος, το οποίο χρησιμοποιείται αποκλειστικά εντός διαδικτυακού παιχνιδιού, και δεν γίνεται αποδεκτό εκτός του περιβάλλοντος αυτού, ως μέσο πληρωμής για την απόκτηση πραγματικών αγαθών ή υπηρεσιών, δεν εμπίπτουν στην εν λόγω απαλλαγή (απόφαση aidim valiuta, σκέψεις 27-29).

Από την εν λόγω νομολογία προκύπτει ότι η μεταχείριση των συναλλαγών με εικονικά νομίσματα από πλευράς ΦΠΑ δεν μπορεί να προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει του χαρακτηρισμού τους ως ψηφιακών περιουσιακών στοιχείων, αλλά απαιτείται να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική λειτουργία τους, ο σκοπός της χρησιμοποίησής τους και η φύση της συγκεκριμένης συναλλαγής. Εξ άλλου, η έννοια των κρυπτοστοιχείων, κατά τις διατάξεις του φερόμενου προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχεδίου, καταλαμβάνει περιουσιακά στοιχεία με διαφορετικά χαρακτηριστικά και λειτουργίες.

Τούτων δοθέντων, στο πλαίσιο του δεδηλωμένου νομοθετικού σκοπού (δημιουργία ολοκληρωμένου πλαισίου φορολογικής μεταχείρισης των κρυπτοστοιχείων), καθώς και των ειδικότερων λόγων θέσπισης των σχετικών διατάξεων του Μέρους Β΄, ήτοι, μεταξύ άλλων, ενθάρρυνση της ψηφιακής οικονομίας, ενίσχυση ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, σε πλήρη εναρμόνιση με το ενωσιακό δίκαιο και με όρους φορολογικής ασφάλειας δικαίου, διαφάνειας και δικαιοσύνης, θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, να περιληφθεί στο παρόν ρητή ρύθμιση ως προς τη μεταχείριση των σχετικών συναλλαγών και από πλευράς ΦΠΑ, σύμφωνα με την Οδηγία 2006/112/ΕΚ και τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ιδίως, διάκριση μεταξύ συναλλαγών ανταλλαγής κρυπτοστοιχείων που λειτουργούν αποκλειστικά ως μέσα πληρωμής και λοιπών συναλλαγών με κρυπτοστοιχεία, καθώς και μεταχείριση των υπηρεσιών που παρέχονται σε σχέση με αυτά).

16. Επί του άρθρου 55

Στην παράγραφο 2, το εδάφιο «[η] Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς καταρτίζει και τηρεί επικαιροποιημένο κατάλογο προειδοποιήσεων για μη αδειοδοτημένους παρόχους των φυσικών ή νομικών προσώπων και των διευθύνσεων πρωτοκόλλου διαδικτύου (Internet Protocols), διαδικτυακών τόπων ή ονομάτων χώρου για τα οποία έχει εκδοθεί απόφαση σύμφωνα με την παρ. 1» θα μπορούσε, για λόγους συντακτικής ορθότητας και σαφήνειας, να τεθεί ως εξής: «Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς καταρτίζει και τηρεί επικαιροποιημένο κα-

τάλογο προειδοποιήσεων για μη αδειοδοτημένους παρόχους, στον οποίο περιλαμβάνονται τα στοιχεία των φυσικών ή νομικών προσώπων, καθώς και οι διευθύνσεις πρωτοκόλλου διαδικτύου (IP addresses), οι διαδικτυακοί τόποι ή τα ονόματα χώρου για τα οποία έχει εκδοθεί απόφαση σύμφωνα με την παρ. 1».

Στο προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3, η αναφορά στον «Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2026» ως προς το ζήτημα της διαβίβασης εντολών ανάληψης κατά παράνομου περιεχομένου πρέπει να αντικατασταθεί στο ορθό με αναφορά στον «Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2065» (Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες). Επίσης, στο ίδιο εδάφιο, το ρήμα «εκδίδουν» πρέπει να τεθεί στον ενικό αριθμό: «εκδίδει».

17. Επί του άρθρου 57

Στην προτεινόμενη ρύθμιση, διά της οποίας ορίζεται ότι «[ο]ι πωλήσεις κρυπτοστοιχείων οι οποίες πραγματοποιήθηκαν έως και την 30ή Νοεμβρίου 2024, απαλλάσσονται από το τέλος χαρτοσήμου που προβλέπονται στο π.δ. της 28ης Ιουλίου 1931 "περί Κώδικος των νόμων περί Τελών Χαρτοσήμου" (Α΄ 239)», το ρήμα «προβλέπονται» πρέπει να τεθεί σε ενικό αριθμό: «προβλέπεται».

Πέραν αυτού, δοθέντος ότι σκοπός της ρύθμισης τεκμαίρεται (καθώς ουδέν σχετικό αναγράφεται στην αιτιολογική έκθεση) ότι είναι η μη επιβολή τελών χαρτοσήμου στις πωλήσεις κρυπτοστοιχείων, ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο πραγματοποιήθηκαν αυτές, δεν είναι σαφές για ποιον λόγο, με τη μεταβατική διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 390, ορίζεται ότι «το άρθρο 57 ισχύει για τα φορολογικά έτη από 1η.1.2021 και εφεξής», λαμβανομένου υπόψη και του ότι ο χρόνος παραγραφής σε περιπτώσεις μη υποβολής δήλωσης είναι, καταρχήν, δεκαετής.

18. Επί του άρθρου 68

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται το άρθρο 91 του ν. 4270/2014 και, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι το αναμορφωμένο πλαίσιο ελέγχου και εκκαθάρισης των δαπανών του Δημοσίου επεκτείνεται σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 9 ορίζεται ότι «[τ]ο παρόν εφαρμόζεται αναλογικά και στους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης». Δοθέντος ότι, κατά το τρίτο εδάφιο της ίδιας παραγράφου, η διαπίστωση της συνδρομής των αναγκαίων τεχνικών προϋποθέσεων επέκτασης της εφαρμογής και η υπαγωγή του φορέα Γενικής Κυβέρνησης στις διατάξεις του τροποποιούμενου άρθρου γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης

και του κατά περίπτωση εποπτεύοντος τον φορέα Υπουργού, το πρώτο εδάφιο θα μπορούσε να συμπληρωθεί ως εξής: «[τ]ο παρόν εφαρμόζεται αναλογικά και στους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης από την έκδοση της κοινής απόφασης του τρίτου εδαφίου».

19. Επί του άρθρου 70

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται, μεταξύ άλλων, η παράγραφος 4 του άρθρου 92 του ν. 4270/2014, με ισχύ από την 1η.1.2027, κατά το άρθρο 390 παρ. 6 του νομοσχεδίου.

Επισημαίνεται, συναφώς, ότι, κατά το άρθρο 89 παρ. 2 του νομοσχεδίου, η ως άνω παράγραφος 4 του άρθρου 92 του ν. 4270/2014 καταργείται από την 1η.1.2027.

20. Επί του άρθρου 77

Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται η εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 106 του ν. 4270/2014 και ορίζεται ότι η ρύθμιση των ακόλουθων θεμάτων θα γίνεται με υπουργική απόφαση, αντί με προεδρικό διάταγμα, όπως προβλέπεται σήμερα:

«α. Λοιπές υποχρεώσεις και ευθύνες των υπολόγων από εντάλματα προκαταβολής σε υπόλογο και προσωρινά.

β. Οι τρόποι πληρωμής δαπανών, ο τρόπος τακτοποίησης των ανωτέρω ενταλμάτων και οι συνέπειες της μη εμπρόθεσμης απόδοσης λογαριασμού, οι κατά των υπολόγων κυρώσεις, τα σχετικά θέματα με την επίσχεση των αποδοχών, σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεών τους, καθώς και με τον καταλογισμό αυτών και των μη νομίμως λαβόντων.

γ. Η καθιέρωση περιορισμών στην έκδοση ενταλμάτων προκαταβολής σε υπόλογο και προσωρινών ενταλμάτων, καθώς και λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων περί ενταλμάτων προκαταβολής σε υπολόγους και προσωρινών ενταλμάτων».

Συναφώς, παρατηρείται ότι στην αιτιολογική έκθεση δεν αναφέρεται για ποιον λόγο η ανωτέρω αρμοδιότητα αφαιρείται από τον ΠτΔ και ανατίθεται στον αρμόδιο υπουργό.

21. Επί των άρθρων 78, 130, 139, 284, 288, 323, 324, 368, 384 και 385

Όπου στα ανωτέρω άρθρα απαντούν οι όροι «συστήνεται», «συστήνουν» και «συστήνονται», θα μπορούσαν αυτοί να αντικατασταθούν από τους από μακρού χρόνου χρησιμοποιούμενους όρους «συνιστάται», «συνιστούν» και «συνιστώνται», αντίστοιχα.

22. Επί των άρθρων 83 και 88

Με το άρθρο 83 τροποποιείται το άρθρο 167 του ν. 4270/2014 ως προς τη διαδικασία ελέγχου του απολογισμού και των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, και με την παράγραφο 2 του τροποποιούμενου άρθρου ορίζεται ότι, το αργότερο μέχρι την κατάθεση στη Βουλή του Κρατικού Προϋπολογισμού για το νέο έτος, ο Απολογισμός και οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης, στις οποίες περιέχεται και ο ισολογισμός, κατά το άρθρο 165Α του ν. 4270/2014, όπως προστίθεται με το παρόν, μαζί με την, κατ' άρθρο 98 παρ. 1 περ. ε΄ του Συντάγματος, έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου «εισάγονται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για κύρωση στη Βουλή και ψηφίζονται μέχρι την 31η Μαρτίου του επόμενου έτους».

Ειδικά για τα οικονομικά έτη 2026, 2027 και 2028, με το άρθρο 88 παρ. 2 περ. γ΄ του νομοσχεδίου ορίζεται, αντίστοιχα, ότι «εισάγονται από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για κύρωση στη Βουλή, το αργότερο μέχρι τις 30 Νοεμβρίου αντίστοιχα των ετών 2027, 2028 και 2029 και ψηφίζονται μέχρι την 31η Μαρτίου των ετών 2028, 2029 και 2030».

Κατά το άρθρο 65 παρ. 1 του Συντάγματος, η Βουλή «ορίζει τον τρόπο της ελεύθερης και δημοκρατικής λειτουργίας της με Κανονισμό, που ψηφίζεται από την Ολομέλεια κατά το άρθρο 76 και δημοσιεύεται με παραγγελία του Προέδρου της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως», ο δε Κανονισμός της Βουλής «καθορίζει την οργάνωση των υπηρεσιών της Βουλής υπό την εποπτεία του Προέδρου, καθώς και όλα όσα αφορούν στο προσωπικό της» (άρθρο 65 παρ. 6 εδ. α΄ Σ). Εν προκειμένω, η αυτονομία της Βουλής εκδηλώνεται με την αποκλειστική αρμοδιότητά της να θεσπίζει, να τροποποιεί, να συμπληρώνει και να ερμηνεύει αυθεντικώς τον Κανονισμό της, χωρίς τη σύμπραξη της εκτελεστικής εξουσίας. Ζητήματα, επομένως, τα οποία, κατά το Σύνταγμα, ρυθμίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής, δεν μπορούν να ρυθμισθούν με νόμο, όπως και αντιστρόφως, στα ζητήματα για τα οποία το Σύνταγμα επιφυλάσσεται υπέρ του νόμου, δεν μπορεί να παρέμβει ο Κανονισμός της Βουλής (βλ., ενδεικτικώς, Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδοση, 2021, σελ. 208-211 και Κοινοβουλευτικό Δίκαιο, 2025, σελ. 368-370, Αντ. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 2η ηλεκτρονική έκδοση, 2025, σελ. 364-366, Ευ. Βενιζέλο, Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου, 2021, σελ.159-160).

Στο συγκεκριμένο ζήτημα, το άρθρο 79 παρ. 7 του Συντάγματος ορίζει ότι «[τ]ο αργότερο μέσα σε ένα έτος από τη λήξη του οικονομικού έτους κατατίθεται στη Βουλή ο απολογισμός, καθώς και ο γενικός ισολογισμός του Κράτους, που συνοδεύονται υποχρεωτικά από την κατά το άρθρο 98 παρά-

γραφος 1 περίπτωση ε΄ έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εξετάζονται από ειδική επιτροπή βουλευτών και κυρώνονται από την Ολομέλεια της Βουλής, σύμφωνα με όσα ορίζει ο Κανονισμός».

Κατά τη ρητή εξουσιοδότηση της ως άνω διάταξης, με το άρθρο 122 του Κανονισμού της Βουλής ορίζεται ότι «[ο] απολογισμός και ο γενικός ισολογισμός του Κράτους συζητούνται εντός ενός (1) έτους από την υποβολή τους στη Βουλή».

Υπό το φως των ανωτέρω, για να ισχύσει η προτεινόμενη ρύθμιση, διά της οποίας τίθεται προθεσμία συζήτησης και κύρωσης του Απολογισμού και των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης έως την 31η Μαρτίου του επόμενου έτους από την υποβολή τους στη Βουλή, πρέπει να τροποποιηθεί η ως άνω ρύθμιση του Κανονισμού της Βουλής.

23. Επί του άρθρου 84

Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται άρθρο 167Α στον ν. 4270/2014 και ρυθμίζονται ζητήματα ελέγχου των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Με το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 ορίζεται ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο «αποφαίνεται επί της ορθότητας και αξιοπιστίας των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης με Έκθεσή του (Διαδήλωση), την οποία αποστέλλει στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών μέχρι τις 30 Απριλίου κάθε έτους». Για λόγους ακριβολογίας, θα μπορούσε να ορίζεται ότι η ως άνω έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου υποβάλλεται «μέχρι τις 30 Απριλίου του μεθεπόμενου από το έτος αναφοράς έτους» (βλ. σχετ. και το άρθρο 88 παρ. 3 του νομοσχεδίου).

24. Επί του άρθρου 85

Με το άρθρο αυτό προστίθεται δεύτερο εδάφιο στην παράγραφο 2 του άρθρου 173 του ν. 4270/2014, και ορίζεται ότι, «[σ]ε περίπτωση μη υποβολής, εντός των προθεσμιών που ορίζονται σε εγκυκλίους του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, των στοιχείων που απαιτούνται για την κατάρτιση των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Γενικής Κυβέρνησης ή λοιπών δημοσιονομικών και λογιστικών στοιχείων που ζητούνται με τις εγκυκλίους αυτές», επιβάλλονται οι κυρώσεις της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα, καθώς και στον ίδιο τον φορέα.

Δοθέντος ότι, κατά τα γενόμενα δεκτά στη νομολογία (ΣτΕ 148/2022, 4229/2011), οι εγκύκλιοι της Διοίκησης δεν αποτελούν, καταρχήν, πρόσφορο μέσο θέσπισης δεσμευτικών κανόνων δικαίου, πρέπει, για λόγους ασφά-

λειας δικαίου, ο καθορισμός των ως άνω προθεσμιών, η μη τήρηση των οποίων επισύρει κυρώσεις, να γίνεται με υπουργική απόφαση.

25. Επί του άρθρου 86

Ενόψει της κατάργησης, από την 1η.1.2027, του π.δ. 97/2011, δυνάμει του άρθρου 89 παρ. 2 περ. β΄ του νομοσχεδίου, με το πρώτο εδάφιο της προτεινόμενης ρύθμισης ορίζεται ότι «[η] απόδοση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του π.δ. 97/2011 (Α΄ 232) και η προθεσμία για την απόδοσή τους λήγει από την 31η Δεκεμβρίου 2026 και εφεξής, διενεργείται το αργότερο έως και την 31η Μαρτίου 2027». Για λόγους σαφήνειας, το εδάφιο αυτό θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Η απόδοση λογαριασμού για χρηματικά εντάλματα προπληρωμής, τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του π.δ. 97/2011 (Α΄ 232) και για τα οποία η προθεσμία απόδοσης λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2026 ή μεταγενέστερα, διενεργείται το αργότερο έως και την 31η Μαρτίου 2027».

Περαιτέρω, παρατηρείται ότι από τη διατύπωση της ρύθμισης «η προθεσμία για την απόδοσή τους λήγει από την 31η Δεκεμβρίου 2026 και εφεξής» συνάγεται ότι η διάταξη καταλαμβάνει όχι μόνο τα χρηματικά εντάλματα προπληρωμής των οποίων η προθεσμία απόδοσης λογαριασμού λήγει εντός ενός μηνός από τη λήξη του τρέχοντος οικονομικού έτους, κατά το άρθρο 1 παρ. 1 του π.δ. 97/2011, αλλά και αυτά των οποίων, κατά τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 1 του π.δ. 97/2011, η προθεσμία λήγει μετά την 31η.3.2027, οδηγώντας, κατ' αποτέλεσμα, σε σύντμησή της.

26. Επί του άρθρου 87

Με το άρθρο αυτό ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος διαχείρισης των αδιάθετων υπολοίπων των χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής που παραμένουν μετά την 1η Ιανουαρίου 2027 στους τραπεζικούς λογαριασμούς, στους οποίους έχει κατατεθεί το προϊόν τους, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 86, καθώς και κάθε άλλο ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος». Παρατηρείται ότι, εν προκειμένω, δεν είναι σαφές αν η αναφορά σε «κάθε άλλο ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος» αφορά τη ρύθμιση του παρόντος άρθρου (διαχείριση των αδιάθετων υπολοίπων των ως άνω χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής) ή και οποιοδήποτε ειδικό, τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα του Μέρους Γ΄ του νομοσχεδίου.

27. Επί του άρθρου 92

Στην περίπτωση βθ) του εισαγωγικού εδαφίου του προτεινόμενου άρθρου 3 του ν. 4261/2014, η εσφαλμένη αναφορά «στην παρ. 21 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «στην περ. 21 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018», σύμφωνα και με τα οριζόμενα στην περίπτωση 55) του ως άνω άρθρου 3.

28. Επί του άρθρου 95

Στην προτεινόμενη περίπτωση β) της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του ν. 4261/2014, η αναφορά «τα δέκα (10) εκατομμύρια ευρώ ή τα εννέα (9) εκατομμύρια ευρώ», θα ήταν ενδεδειγμένο, για νομοτεχνικούς λόγους, να τεθεί ως εξής: «τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ ή τα εννέα εκατομμύρια (9.000.000) ευρώ».

29. Επί του άρθρου 103

α. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 28Γ στον ν. 4261/2014, για λόγους σαφήνειας, πρέπει, μετά τις λέξεις «από την αρμόδια αρχή» και πριν από τις λέξεις «όπου είναι εγκατεστημένος ο υποψήφιος αγοραστής», να προστεθούν οι λέξεις «του κράτους μέλους».

β. Στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 4, θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, η λέξη «εξέφρασαν» να αντικατασταθεί από τη λέξη «διατύπωσαν».

30. Επί του άρθρου 130

Για νομοτεχνικούς λόγους, στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 37ΙΓ στον ν. 4261/2014, η φράση «ως αρμόδια αρχή υποκαταστήματος τρίτης χώρας» πρέπει να αντικατασταθεί από τη φράση «ως αρμόδια αρχή για την εποπτεία υποκαταστήματος τρίτης χώρας», σύμφωνα και με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του προστιθέμενου άρθρου 48ιστ στην Οδηγία 2013/36/ΕΕ, διά της παραγράφου 13 του άρθρου 1 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1619.

31. Επί του άρθρου 139

Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της προστιθέμενης διά του παρόντος παραγράφου 2Α στο προτεινόμενο άρθρο 68 του ν. 4261/2014 πρέπει να απαλειφθεί η εκ παραδρομής τεθείσα δεύτερη τελεία.

32. Επί του άρθρου 144

Για λόγους σύνταξης, στην προστιθέμενη διά του παρόντος παράγραφο 6 στο άρθρο 75 του ν. 4261/2014, μετά τη λέξη «καθώς» και πριν από τις λέξεις «την επάρκεια», πρέπει να προστεθεί ο παρατακτικός σύνδεσμος «και».

33. Επί του άρθρου 148

α. Στην περίπτωση α) της προστιθέμενης διά του παρόντος παραγράφου 1Η στο άρθρο 83 του ν. 4261/2014, η φράση «ή, εφόσον πρόκειται για επαναξιολόγηση υφιστάμενου μέλους, να τα απομακρύνει από αυτό» πρέπει να τεθεί ορθώς ως «ή, εφόσον πρόκειται για επαναξιολόγηση υφιστάμενου μέλους, να το απομακρύνει από αυτό».

β. Στο πρώτο εδάφιο της προστιθέμενης διά του παρόντος παραγράφου 2Α στο ως άνω άρθρο 83, η φράση «να επιβλέπει και να παρακολουθεί αποτελεσματικά τη λήψη διαδικασίας αποφάσεων από τη διοίκηση», πρέπει, για λόγους νομοτεχνικούς, να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως εξής: «να επιβλέπει και να παρακολουθεί αποτελεσματικά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων από τη διοίκηση».

34. Επί του άρθρου 149

α. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 83Α στον ν. 4261/2014, για λόγους νοηματικούς, η φράση «, προβαίνουν στις ακόλουθες ενέργειες», θα ήταν ενδεδειγμένο να απαλειφθεί.

β. Με το προστιθέμενο διά του παρόντος άρθρο 83Α στον ν. 4261/2014 ενσωματώνεται η ρύθμιση της παραγράφου 31 του άρθρου 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1619, με την οποία προστίθεται άρθρο 91α στην Οδηγία 2013/36/ΕΕ. Παρατηρείται, συναφώς, ότι στις παραγράφους 5, 6 και 7 του ως άνω προστιθέμενου άρθρου 91α γίνεται αναφορά, πέραν των «επικεφαλής κρίσιμων λειτουργιών», και σε «ανώτερο οικονομικό διευθυντή». Εξ άλλου, η παράγραφος 7 του ως άνω προτεινόμενου άρθρου 83Α αναφέρεται στην «καταλληλότητα των επικεφαλής κρίσιμων λειτουργιών και του εν λόγω οικονομικού διευθυντή». Ως εκ τούτου, πρέπει και στις αντίστοιχες παραγράφους 5, 6 και 8 του ως άνω άρθρου 83Α να προστεθεί σχετική αναφορά στον ανώτερο οικονομικό διευθυντή.

35. Επί του άρθρου 159

Στο εισαγωγικό εδάφιο του παρόντος, η εσφαλμένη αναφορά στον «ν. 4262/2014» πρέπει να διορθωθεί σε «ν. 4261/2014».

36. Επί του άρθρου 174

Στον παράτιτλο του υπό τροποποίηση άρθρου 91 του ν. 4920/2022, η αναφορά «της Οδηγίας (ΕΕ) 2994/2024», όπου ο αύξων αριθμός και το έτος της οδηγίας αναγράφονται αντεστραμμένα, πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/2994».

37. Επί του άρθρου 178

Στην παράγραφο 1 και, ειδικότερα, στον παράτιτλο του υπό τροποποίηση άρθρου 4 του ν. 4209/2013, η φράση «της Οδηγίας (ΕΕ) 2011/61» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ως «της Οδηγίας 2011/61/ΕΕ».

38. Επί του άρθρου 184

α. Στην παράγραφο 3 και, ειδικότερα, στην περίπτωση α) της προστιθέμενης παραγράφου 4Β στο άρθρο 15 του ν. 4209/2013, πρέπει η φράση «το εκατό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (175%)» να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «το εκατόν εβδομήντα πέντε τοις εκατό (175%)». Επίσης, στο τελευταίο εδάφιο της ως άνω παραγράφου πρέπει η φράση «το εκατό πενήντα τοις εκατό (150%)» να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «το εκατόν πενήντα τοις εκατό (150%)».

β. Στο πρώτο εδάφιο της προστιθέμενης παραγράφου 4ΣΤ στο ως άνω άρθρο 15, πρέπει η φράση «αμοιβών διαχείρισής» να διορθωθεί σε «αμοιβών διαχείρισης».

39. Επί του άρθρου 189

Στην παράγραφο 2 και, ειδικότερα, στην περίπτωση θα) της παραγράφου 1 του προτεινόμενου άρθρου 23 του ν. 4209/2013, το οριστικό άρθρο «της» στην αναφορά «που βαρύνουν της ΑΕΔΟΕΕ» πρέπει να τεθεί ορθώς στην αιτιατική πτώση «την».

40. Επί του άρθρου 190

Στην παράγραφο 4 του παρόντος και, συγκεκριμένα, στην υπό αντικατάσταση παράγραφο 5 του άρθρου 24 του ν. 4209/2013, πρέπει, πριν από το αρκτικόλεξο «ΑΕΔΟΕΕ», το οριστικό άρθρο «τους» να τεθεί ορθώς ως «τις», γιατί αναφέρεται στις Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων (ΑΕΔΟΕΕ).

41. Επί του άρθρου 198

Στην παράγραφο 3 του παρόντος και, ειδικότερα, στο πρώτο εδάφιο της προστιθέμενης παραγράφου 9 στο προτεινόμενο άρθρο 46 του ν.

4209/2013, η φράση «να ζητήσουν από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ως αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής του ΔΟΕΕ, να ασκήσουν, χωρίς καθυστέρηση, τις εξουσίες» πρέπει, για λόγους συντακτικούς, να διορθωθεί σε «να ζητήσουν από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ως αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής του ΔΟΕΕ, να ασκήσει, χωρίς καθυστέρηση, τις εξουσίες».

42. Επί του άρθρου 200

α. Στον παράτιτλο του προτεινόμενου άρθρου 3 του ν. 4099/2012, η φράση «άρθρα 2, 23 και 25 της Οδηγίας 2009/65/ΕΚ» πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής «άρθρα 2, 23, 25 και 29 παρ. 1 (περ. β΄) της Οδηγίας 2009/65/ΕΚ», γιατί η παράγραφος 9 του άρθρου 2 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας (ΕΕ) 2024/927 τροποποιεί το άρθρο 29 της Οδηγίας 2009/65/ΕΚ ως προς τον ορισμό των διευθυνόντων, όπως προτείνεται να προστεθεί στο ως άνω άρθρο 3 ως περίπτωση λ).

β. Στην περίπτωση κζ) του ως άνω άρθρου 3, η φράση «της Οδηγίας 2013/36/ΕΚ» πρέπει να διορθωθεί σε «της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ», καθόσον η οδηγία 2013/36 εκδόθηκε μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας (1.12.2009), οπότε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΚ) είχε αντικατασταθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και, επομένως, το ορθό αρκτικόλεξο είναι «ΕΕ».

43. Επί του άρθρου 210

Στην παράγραφο 1 και, ειδικότερα, στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του προστιθέμενου άρθρου 33Α στον ν. 4099/2012, η εκ παραδρομής αναφορά «της απόφασης 2009/79ΕΚ της Επιτροπής» πρέπει να διορθωθεί σε «της απόφασης 2009/79/ΕΚ της Επιτροπής».

44. Επί του άρθρου 228

Δοθέντος ότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 82α της Οδηγίας 2009/65/ΕΚ, όπως προστίθεται με το άρθρο 6 της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2864, «τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ΟΣΕΚΑ λαμβάνουν αναγνωριστικό κωδικό νομικής οντότητας», ερωτάται αν πρέπει να συμπεριληφθεί στο παρόν σχετική ρύθμιση για τους σκοπούς της υποπερίπτωσης ββ) της περίπτωσης β) της παραγράφου 1 του προστιθέμενου, διά του παρόντος, άρθρου 84Β στον ν. 4099/2012.

45. Επί του άρθρου 231

Στην παράγραφο 4 του προστιθέμενου άρθρου 36Α στον ν. 4308/2014, η φράση «είναι υπηρεσία του άρθρου 20 του ν. 4919/2022 (Α΄ 71) που είναι

αρμόδια για την τήρηση του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.)» πρέπει να διατυπωθεί ως «είναι οι αρμόδιες υπηρεσίες του άρθρου 20 του ν. 4919/2022 (Α΄ 71) για την τήρηση του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.)», σύμφωνα και με τα, αντιστοίχως, οριζόμενα στο άρθρο 226 του νομοσχεδίου.

46. Επί του άρθρου 240

Στην περίπτωση α) της παραγράφου 3 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 16Β στον ν. 3461/2006, η φράση «από τις ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις» πρέπει να αντικατασταθεί, και να τεθεί ορθώς ως «από τις εταιρείες», γιατί το παρόν άρθρο ρυθμίζει τις αρμοδιότητες του φορέα συλλογής πληροφοριών που υποβάλλονται σε εθελοντική βάση στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Σημείο Πρόσβασης, από εταιρείες και όχι από ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις, οι οποίες ρυθμίζονται από το άρθρο 239 του παρόντος νομοσχεδίου.

47. Επί των άρθρων 241, 242, 244, 245, 246, 248 και 249

Όπου στα άρθρα αυτά απαντά η φράση «του Κανονισμού (ΕΕ) 2859/2023», στην οποία ο αύξων αριθμός και το έτος του Κανονισμού αναγράφονται αντεστραμμένα, πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859».

48. Επί του άρθρου 242

Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 18Α στον ν. 4141/2013, η φράση «όπως το άρθρο αυτό προστέθηκε με το άρθρο 13 του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2869» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως εξής: «όπως το άρθρο αυτό προστέθηκε με το άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2869».

49. Επί του άρθρου 248

Στην περίπτωση α) της παραγράφου 3 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 19Β στον ν. 4449/2017, η φράση «από τις ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτικό γραφείο ή ελεγκτική εταιρεία», γιατί το παρόν άρθρο ρυθμίζει τις αρμοδιότητες του φορέα συλλογής πληροφοριών, που υποβάλλονται σε εθελοντική βάση στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Σημείο Πρόσβασης, από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτικό γραφείο ή ελεγκτική εταιρεία, και όχι από ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις, οι οποίες ρυθμίζονται από το άρθρο 239 του παρόντος νομοσχεδίου.

50. Επί του άρθρου 252

Στην παράγραφο 4 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 129Α στον ν. 4537/2018, η φράση «του Κανονισμού 2023/2859» πρέπει να διορθωθεί σε «του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2859».

51. Επί του άρθρου 253

Στην περίπτωση α) της παραγράφου 3 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 112Β στον ν. 4548/2018, η φράση «από τις ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «από εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά», γιατί το παρόν άρθρο ρυθμίζει τις αρμοδιότητες του φορέα συλλογής πληροφοριών, που υποβάλλονται σε εθελοντική βάση στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Σημείο Πρόσβασης, από εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά, και όχι από ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις, οι οποίες ρυθμίζονται από το άρθρο 239 του παρόντος νομοσχεδίου.

52. Επί του άρθρου 255

Στην περίπτωση α) της παραγράφου 3 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 36Β στον ν. 4706/2020, η φράση «από τις ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «από τους θεσμικούς επενδυτές, τους διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων και τους πληρεξούσιους συμβούλους», γιατί το παρόν άρθρο ρυθμίζει τις αρμοδιότητες του φορέα συλλογής πληροφοριών, που υποβάλλονται σε εθελοντική βάση στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Σημείο Πρόσβασης, από τους θεσμικούς επενδυτές, τους διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων και τους πληρεξούσιους συμβούλους, και όχι από ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις, οι οποίες ρυθμίζονται από το άρθρο 239 του παρόντος νομοσχεδίου.

53. Επί του άρθρου 256

Στην παράγραφο 2 και στην περίπτωση α) της παραγράφου 3 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 64Α στον ν. 4706/2020, πρέπει, για λόγους νομοτεχνικούς, μετά τη λέξη «εισαγωγή», να συμπληρωθεί η φράση «κινητών αξιών».

54. Επί του άρθρου 257

Στην παράγραφο 2 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 28Β στον ν. 4920/2022, πρέπει, για νομοτεχνικούς λόγους, η φράση «οι φορείς συλλογής δύνανται να απαιτούν» να αντικατασταθεί από τη φράση «ο φορέας συλλογής δύναται να απαιτεί», εφόσον αυτός προσδιορίζεται στην πα-

ράγραφο 3 του προστιθέμενου άρθρου 28Α στον ν. 4920/2022, διά του άρθρου 238 του νομοσχεδίου, και είναι η Τράπεζα της Ελλάδος.

55. Επί του άρθρου 258

Στην παράγραφο 2 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 99Β στον ν. 4920/2022, πρέπει, για νομοτεχνικούς λόγους, η φράση «οι φορείς συλλογής δύνανται να απαιτούν» να αντικατασταθεί από τη φράση «ο φορέας συλλογής δύναται να απαιτεί», εφόσον αυτός προσδιορίζεται στην παράγραφο 3 του προστιθέμενου άρθρου 99Α στον ν. 4920/2022, διά του άρθρου 237 του παρόντος νομοσχεδίου, και είναι η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

56. Επί του άρθρου 260

Στην παράγραφο 4 του προστιθέμενου διά του παρόντος άρθρου 111Α στον ν. 5193/2025, η φράση «της εφαρμογή» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «της εφαρμογής».

57. Επί του άρθρου 263

Στην περίπτωση δ) της παραγράφου 2, μετά τη φράση «της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2864,» πρέπει να απαλειφθεί το εκ παραδρομής αναγραφόμενο γράμμα «ι».

58. Επί του άρθρου 267

α. Στην παράγραφο 2 και, ειδικότερα, στην προστιθέμενη διά του παρόντος άρθρου παράγραφο 3Β στο άρθρο 24 του ν. 4514/2018, η φράση «στο στοιχείο α) της παρ. 1 του άρθρου 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/2811» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «στο στοιχείο α) της παρ. 2 του άρθρου 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/2811», γιατί το άρθρο 24 της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ τροποποιείται διά της παραγράφου 2 του άρθρου 1 της υπό ενσωμάτωση Οδηγίας (ΕΕ) 2024/2811.

β. Στο πρώτο εδάφιο της προστιθέμενης παραγράφου 3Δ στο ως άνω άρθρο 24, η φράση «δύνανται να υποβάλουν» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «δύνανται να υποβάλλουν».

γ. Στην παράγραφο 3 και, ειδικότερα, στην περίπτωση γ) της υπό τροποποίηση παραγράφου 9Α του ως άνω άρθρου 24, η αναφορά «την ικανότητα της έρευνας αυτής να συμβάλει στη λήψη» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «την ικανότητα της έρευνας αυτής να συμβάλλει στη λήψη».

59. Επί του άρθρου 268

Στο πρώτο εδάφιο της υπό αντικατάσταση παραγράφου 4 του άρθρου 33 του ν. 4514/2018, η φράση «που διαχειρίζεται τον ΠΜΔ ή του τμήματος» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως εξής: «που διαχειρίζεται τον ΠΜΔ ή το τμήμα».

60. Επί του άρθρου 271

Για λόγους νομοτεχνικούς, δοθέντος ότι το άρθρο 58 του ν. 4706/2020, υπό την ισχύουσα μορφή του, δεν αριθμεί παράγραφο 2Α, η προστιθέμενη νέα παράγραφος, που αριθμείται ως παράγραφος 2Β, πρέπει να αναριθμηθεί σε παράγραφο 2Α. Ομοίως, πρέπει να αντικατασταθεί και η σχετική ρύθμιση του εισαγωγικού εδαφίου της προτεινόμενης διάταξης.

61. Επί του άρθρου 275

Στο προστιθέμενο διά του παρόντος άρθρο 36Α στον ν. 4443/2016, η φράση «Κανονισμού 596/2014/ΕΕ» πρέπει να διορθωθεί σε «Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014».

62 . Επί του άρθρου 281

α. Στην περίπτωση γ) της παραγράφου 5 του υπό αντικατάσταση άρθρου 20 του ν. 4557/2018, η φράση «εταιρικών και άλλων οντοτήτων» θα μπορούσε, ενδεχομένως, για λόγους εναρμόνισης προς λοιπές σχετικές αναφορές, να τεθεί ως «νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων».

6. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 αναφέρει ότι «[ο] Κεντρικός Συντονιστικός Φορέας οφείλει έως τις 10 Οκτωβρίου 2026, να κοινοποιήσει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα στοιχεία που αναφέρονται στην παρούσα περίπτωση». Επισημαίνεται, συναφώς, ότι, κατά τον χρόνο κατάθεσης του νομοσχεδίου στη Βουλή, η ως άνω αναφερόμενη ημερομηνία είχε παρέλθει.

γ. Στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 13, η φράση «[κ]ατά το χρονικό διάστημα του πρώτου εδαφίου» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «[κ]ατά το χρονικό διάστημα του δεύτερου εδαφίου».

δ. Στην παράγραφο 17, η εσφαλμένη διατύπωση «σύμφωνα με την παρ. 1» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ως εξής: «σύμφωνα με την απόφαση της παρ. 15».

63. Επί του άρθρου 286

Στην περίπτωση β), η φράση «στην ενθάρρυνση» πρέπει να τεθεί ως «την ενθάρρυνση».

64. Επί του άρθρου 288

Το άρθρο 20 του ν. 3867/2010, όπως προτείνεται η αντικατάστασή του διά του παρόντος, αριθμεί δύο παραγράφους υπ' αριθμόν 2. Συνεπώς, η δεύτερη παράγραφος 2 πρέπει να αναριθμηθεί σε παράγραφο 3, με ανάλογη αναρίθμηση και των επόμενων παραγράφων, ώστε το άρθρο να αριθμεί, συνολικά, πέντε παραγράφους.

65. Επί του άρθρου 289

α. Στο εισαγωγικό εδάφιο του υπό τροποποίηση άρθρου 149 του ν. 4261/2014, η εκ παραδρομής διατύπωση «επαναφοράς μέσων κεφαλαίου» πρέπει να διορθωθεί σε «επαναγοράς μέσων κεφαλαίου».

β. Στο προτεινόμενο άρθρο, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η φράση «στον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό 241/2014 (ΕΕ) της Επιτροπής, της 7ης Ιανουαρίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 (L 74)», πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: «στον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 241/2014 της Επιτροπής, της 7ης Ιανουαρίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα για τις απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων για ιδρύματα (L 74)».

66. Επί του άρθρου 290

Στην προτεινόμενη παράγραφο 1 του άρθρου 149Α του ν. 4261/2014, η φράση «πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και» πρέπει να αντικατασταθεί και να τεθεί ορθώς ως «πιστωτικά ιδρύματα και για».

67. Επί του άρθρου 297

Το παρόν τροποποιεί το άρθρο 9 του ν. 4706/2020 ως προς τα κριτήρια ανεξαρτησίας των μη εκτελεστικών μελών του διοικητικού συμβουλίου. Ειδικότερα, παρέχει δυνατότητα διατήρησης της ιδιότητας του ανεξάρτητου μέλους μετά τη συμπλήρωση εννέα πλήρων οικονομικών ετών συμμετοχής στο διοικητικό συμβούλιο, αθροιστικά, και έως τη συμπλήρωση δώδεκα ετών, υπό την προϋπόθεση ειδικώς αιτιολογημένης εισήγησης της επιτροπής υποψηφιοτήτων και σχετικής αναφοράς στη δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, η εν θέματι ρύθμιση λαμβάνει υπόψη το χρονικό κριτήριο της δωδεκαετίας που προβλέπεται στις κοινές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΒΑ) και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών του διοικητικού οργάνου (EBA/GL/2021/06, ESMA35-36-2319). Το σημείο 89 στοιχ. ι΄ των κατευθυντήριων γραμμών ορίζει ότι η συμμετοχή στο διοικητικό όργανο επί δώδεκα συναπτά έτη ή περισσότερο αποτελεί ένδειξη έλλειψης ανεξαρτησίας, χωρίς να συνεπάγεται αυτομάτως την απώλεια της ιδιότητας του ανεξάρτητου μέλους, δεδομένου ότι το σημείο 90 παρέχει τη δυνατότητα ειδικής τεκμηρίωσης της διατήρησης της ανεξαρτησίας του ενώπιον της αρμόδιας αρχής. Εξ άλλου, οι κατευθυντήριες γραμμές αναφέρονται σε συναπτά έτη συμμετοχής, ενώ η προτεινόμενη διάταξη λαμβάνει υπόψη της, ως προς την εννεαετία, αθροιστικά, πλήρη οικονομικά έτη.

Τούτων δοθέντων, θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο να αποσαφηνισθεί εάν η συμπλήρωση της δωδεκαετίας συνιστά απόλυτο χρονικό όριο διατήρησης της ιδιότητας του ανεξάρτητου μέλους, καθώς και εάν, για τον υπολογισμό της, λαμβάνονται υπόψη συναπτά ή αθροιστικά έτη συμμετοχής.

Περαιτέρω, η προτεινόμενη υποπερ. γα΄ εντάσσεται στις περιπτώσεις στις οποίες διαπιστώνεται σχέση εξάρτησης και θα ήταν, επίσης, ενδεδειγμένο να αποσαφηνισθεί εάν η ειδικώς αιτιολογημένη εισήγηση της επιτροπής υποψηφιοτήτων αποτελεί προϋπόθεση εξαίρεσης από το σχετικό κριτήριο εξάρτησης ή πρόσθετη προϋπόθεση για τη συνδρομή του, δοθέντος και του σκοπού της ρύθμισης, όπως αυτός προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση.

68. Επί του άρθρου 302

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται η παράγραφος 5 του άρθρου 5Γ του ΚΦΕ, περί ειδικού τρόπου φορολόγησης εισοδήματος από μισθωτή εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα που προκύπτει στην ημεδαπή, φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, ορίζεται δε, μεταξύ άλλων, ότι, εφόσον το φυσικό πρόσωπο που έχει ενταχθεί τις διατάξεις του ως άνω άρθρου, «β) δεν πληροί την προϋπόθεση της περ. γ) της παρ. 1, παύει να υπάγεται στο παρόν άρθρο από την ημερομηνία παύσης της εργασιακής σχέσης».

Για λόγους πληρότητας, η ρύθμιση θα μπορούσε να συμπληρωθεί ως εξής: «β) δεν πληροί την προϋπόθεση της περ. γ) της παρ. 1, παύει να υπάγεται στο παρόν άρθρο από την ημερομηνία παύσης της εργασιακής σχέσης ή δια-

κοπής της επιχειρηματικής δραστηριότητας, κατά περίπτωση».

69. Επί του άρθρου 303

Με το άρθρο αυτό προστίθεται παράγραφος 2.β. στο άρθρο 15 του ΚΦΕ και ορίζεται ότι «το εισόδημα από συντάξεις που αποκτάται στην αλλοδαπή […] και καταβάλλεται από τους αναγνωρισμένους από την Ελλάδα διεθνείς οργανισμούς, στους οποίους έχει προσχωρήσει η Ελλάδα και η προσχώρηση έχει κυρωθεί με νόμο, σε φυσικά πρόσωπα, συνταξιούχους των διεθνών οργανισμών αυτών, φορολογικούς κατοίκους Ελλάδας, ανεξαρτήτως υπηκοότητας […] φορολογείται με φορολογικό συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%)».

Κατά τα αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση, «θεσμοθετείται ειδικός τρόπος φορολόγησης με φορολογικό συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για τη σύνταξη που λαμβάνουν οι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας, από την αλλοδαπή συνταξιούχοι των διεθνών οργανισμών, όπως το Ν.Α.Τ.Ο., ο Ο.Ο.Σ.Α., το Συμβούλιο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Μεσοπρόθεσμων Προγνώσεων, η Ευρωπαϊκή Οργάνωση για την Εκμετάλλευση των Μετεωρολογικών Δορυφόρων. Σκοπός της ρύθμισης είναι να αρθεί η άνιση μεταχείριση των συγκεκριμένων φορολογουμένων, οι οποίοι δήλωναν ως φορολογική κατοικία τη χώρα μας, σε σχέση με αυτούς που δήλωναν φορολογική κατοικία σε χώρες με μικρότερη ή μηδενική φορολόγηση για τις συντάξεις τους από τους Διεθνείς οργανισμούς και οι οποίοι για τον λόγο αυτό μπορούσαν να υπαχθούν στις ευεργετικές προβλέψεις του άρθρου 5Β του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. Η υπό αξιολόγηση ρύθμιση εκτιμάται ότι πρόκειται να λειτουργήσει ως μοχλός προσέλκυσης στην Ελλάδα συνταξιούχων φορολογικών κατοίκων άλλων χωρών, και επιπλέον να απαλλάξει τη χώρα από την αντισταθμιστική υποχρέωση που απορρέει από διεθνή σύμβαση να επιδοτεί τους συνταξιούχους των έξι (6) μεγάλων αυτών διεθνών οργανισμών με αντιστάθμισμα το πενήντα τοις εκατό (50%) του φόρου της σύνταξής τους (Tax Adjustment)».

Επισημαίνεται ότι, εφόσον σκοπός του νομοθέτη είναι η άρση της άνισης φορολογικής μεταχείρισης των συνταξιούχων διεθνών οργανισμών οι οποίοι είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας, σε σχέση με εκείνους που δύνανται να υπαχθούν στο καθεστώς του άρθρου 5Β του ΚΦΕ, καθώς και η προσέλκυση συνταξιούχων διεθνών οργανισμών που είναι φορολογικοί κάτοικοι άλλων κρατών, θα έπρεπε να εφαρμόζεται συντελεστής ίσος με αυτόν του άρθρου 5Β του ΚΦΕ, και όχι υπερδιπλάσιος, όπως είναι ο προτεινόμενος, κάτι, εξ άλλου, που θα υπηρετούσε και τον, αναφερόμενο στην αιτιολογική έκθεση, σκοπό της μείωσης της δημοσιονομικής επιβάρυνσης του Ελληνικού Δη-

μοσίου από την εφαρμογή του μηχανισμού tax adjustment (άρθρο 42 του Κανονισμού του Συνταξιοδοτικού Συστήματος των Συντονισμένων Οργανισμών).

Ανεξαρτήτως αυτού, πρέπει, ενδεχομένως, να ρυθμισθεί το ζήτημα του συντελεστή φορολογίας εισοδήματος που θα ισχύει για τα ανωτέρω εισοδήματα επί προσώπων τα οποία έχουν ήδη υπαχθεί ή υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 5Β του ΚΦΕ μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Τέλος, επισημαίνεται ότι η φράση «που αποκτάται στην αλλοδαπή» παρίσταται περιττή, καθώς, από τον συνδυασμό των παραγράφων 1 περ. β΄ και 2 του άρθρου 5 του ΚΦΕ, συνάγεται σαφώς ότι το ως άνω εισόδημα προκύπτει στην αλλοδαπή.

70. Επί του άρθρου 304

Με το άρθρο αυτό, το οποίο περιλαμβάνεται στο Μέρος ΙΑ΄ του νομοσχεδίου, τίθενται οι μεταβατικές διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ του Μέρους Β΄, οι οποίες θα ήταν, νομοτεχνικά, ορθότερο να ενταχθούν στο Κεφάλαιο Ε΄ του Μέρους Β΄, καθώς και αυτές του Κεφαλαίου Α΄ του Μέρους ΙΑ΄ του νομοσχεδίου, διά της προσθήκης παραγράφων 94 και 95 στο περί μεταβατικών διατάξεων άρθρο 72 του ΚΦΕ.

Με την παράγραφο 94 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «η παρ. 3 του άρθρου 21, η περ. β) του άρθρου 32 […] και η παρ. 1 του άρθρου 43 έχουν εφαρμογή για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2027 και εφεξής». Δοθέντος ότι οι ως άνω διατάξεις υφίστανται από την ψήφιση του ΚΦΕ και ισχύουν ήδη από την 1.1.2014, παρατηρείται ότι η διατύπωση της προτεινόμενης ρύθμισης ενδέχεται να δημιουργήσει ερμηνευτικές αμφισβητήσεις.

71. Επί του άρθρου 309

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται η παράγραφος 8 του άρθρου 12 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024), περί αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας και βεβαίωσης οφειλής.

Στην περίπτωση α΄ του δεύτερου εδαφίου, η εκ παραδρομής αναφορά σε «νόμιμο πρόσωπο» πρέπει να αντικατασταθεί από αναφορά σε «νομικό πρόσωπο», ενώ σκόπιμο θα ήταν, μετά τις λέξεις «νομικό πρόσωπο» να προστεθούν και οι «νομικές οντότητες».

Περαιτέρω, κατά την περίπτωση γ΄ του δεύτερου εδαφίου, δεν πρέπει να «υπάρχουν οφειλές που είναι καταχωρημένες στα εισπρακτέα βιβλία της [Φ]ορολογικής [Δ]ιοίκησης σε χρόνο προγενέστερο των τριών (3) ετών από την ημερομηνία υπαγωγής στις διατάξεις του νόμου». Εν προκειμένω, δεν

είναι σαφές σε ποιον νόμο αναφέρεται η ρύθμιση. Ενδεχομένως, θα ήταν προτιμότερο να γινόταν αναφορά στην «ημερομηνία υπαγωγής των οφειλών στη ρύθμιση της περ. β)».

72. Επί του άρθρου 321

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθεται περίπτωση κζ΄ στην παράγραφο 1 του άρθρου 60 του ν. 4941/2022, περί αρμοδιοτήτων του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους, και, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι «[ο] Ο.Δ.ΔΗ.Χ., ως εντολοδόχος και για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου, δύναται να συνάπτει με την Τράπεζα της Ελλάδος συμβάσεις αναφορικά με τη διενέργεια πληρωμών και εισπράξεων που αφορούν τη σύναψη και εξυπηρέτηση του χαρτοφυλακίου δημοσίου χρέους, τη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων του Ελληνικού Δημοσίου και τις εν γένει πράξεις διαχείρισης, έναντι αμοιβής ή αποζημίωσης προς αυτήν. Με σκοπό την απρόσκοπτη και αδιάλειπτη εξυπηρέτηση του πρώτου εδαφίου, ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ. δύναται επιπλέον να συνάπτει συμβάσεις αντιμετώπισης των σχετικών λειτουργικών κινδύνων». Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, το δεύτερο ως άνω εδάφιο θα μπορούσε να αντικατασταθεί ως εξής: «Για την απρόσκοπτη και αδιάλειπτη εκτέλεση των συμβάσεων του πρώτου εδαφίου, ο Ο.Δ.ΔΗ.Χ. δύναται επιπλέον να συνάπτει συμβάσεις αντιμετώπισης των σχετικών λειτουργικών κινδύνων».

73. Επί του άρθρου 330

Με το εισαγωγικό εδάφιο ορίζεται ότι «Στην υποπαρ. 1 της παρ. Α του άρθρου 20 του ν. 4354/2015 […] προστίθεται δέκατο έβδομο εδάφιο και, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, η παρ. Α διαμορφώνεται ως εξής:». Για λόγους ακριβολογίας, η τελευταία φράση πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: «η υποπαρ. 1 της παρ. Α διαμορφώνεται ως εξής:».

74. Επί του άρθρου 331

Με το άρθρο αυτό ορίζεται ότι «[κ]ατά την αληθή έννοια της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4972/2022 (Α΄ 181) για την εταιρεία «ΓΑΙΑΟΣΕ - ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ», που συνιστά θυγατρική εταιρεία της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας (Ε.Ε.ΣΥ.Π.), για όσο διάστημα περιλαμβάνεται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, για την έγκριση των μη μισθολογικών παροχών του προσωπικού της, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 43 του ν. 4484/2017 (Α΄ 110), ο προϋπολογισμός της υποβάλλεται προς έγκριση στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών του εποπτεύοντος Υπουργείου».

Επισημαίνεται ότι ερμηνευτικός είναι ο νόμος ο οποίος ερμηνεύει αυθεντικά διάταξη προγενέστερου νόμου, προσδίδοντάς της συγκεκριμένο νόημα το οποίο δεν προκύπτει άμεσα από αυτόν. Η ισχύς του ερμηνευτικού νόμου ανατρέχει στον χρόνο της έναρξης ισχύος της διάταξης την οποία ερμηνεύει. Οι ερμηνευτικοί νόμοι εκδίδονται από τη νομοθετική εξουσία σύμφωνα με το άρθρο 77 παρ. 1 του Συντάγματος, κατά το οποίο «η αυθεντική ερμηνεία των νόμων ανήκει στη νομοθετική λειτουργία». Κατά τη νομολογία [ΑΠ 1908/2005, 22/1997 (Ολομ.), 1185/1990, 701/1990, 186/1980 (Ολομ.), 389/1978 (Ολομ.)], ερμηνευτικός είναι ο νόμος ο οποίος αναφέρεται σε διάταξη ασαφή, εκ της ασάφειας της οποίας προέκυψαν ή μπορούν να προκύψουν αμφιβολίες και διαφωνίες στη νομική επιστήμη ή στα δικαστήρια ως προς την αληθή έννοιά της. Την ύπαρξη της προϋπόθεσης αυτής, δηλαδή της ανάγκης ερμηνείας, οπότε η ισχύς του ερμηνευτικού νόμου ανατρέχει στο χρονικό σημείο έναρξης της ισχύος του ερμηνευόμενου νόμου, ελέγχουν τα δικαστήρια. Αντιθέτως, δεν είναι πράγματι ερμηνευτικοί νόμοι οι οποίοι καθορίζουν την έννοια διατάξεων που είναι σαφείς και για τις οποίες δεν έχει προκύψει οποιαδήποτε σχετική αμφιβολία («ψευδοερμηνευτικοί» νόμοι). Οι μη γνήσιοι (μη πραγματικοί) ερμηνευτικοί νόμοι δεν έχουν αναδρομική ισχύ, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 77 παρ. 2 του Συντάγματος, η οποία ορίζει ότι «νόμος που δεν είναι πράγματι ερμηνευτικός ισχύει μόνο από τη δημοσίευσή του» (ΑΠ 86/1997, ΑΠ 1908/2005).

Εν προκειμένω, ως προς τον γνήσια ερμηνευτικό χαρακτήρα της προτεινόμενης διάταξης, παρατηρείται ότι δεν προκύπτει σαφώς ούτε από το κείμενο της ερμηνευόμενης διάταξης ούτε από την αιτιολογική έκθεση το ερμηνευτικό ζήτημα και η αμφιβολία που έχει ανακύψει.

75. Επί των άρθρων 334 και 336

Με τα άρθρα αυτά ρυθμίζεται, μεταξύ άλλων, η διαδικασία απάντλησης, διαχείρισης και διάθεσης ενεργειακών προϊόντων που βρίσκονται σε σφραγισμένα πρατήρια καυσίμων. Παρατηρείται ότι οι ρυθμίσεις του άρθρου 334, διά του οποίου προστίθεται παράγραφος 4Α στο άρθρο 131 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 5222/2025) και ορίζεται η διαδικασία απάντλησης των εν λόγω προϊόντων, καθώς και το πώς διατίθενται αυτά, αναλόγως του αν έχουν κανονική σύνθεση και δεν είναι προϊόντα λαθρεμπορίας, ή αν είναι μη κανονικά ή μη κανονικά-νοθευμένα, ή αν είναι αντικείμενα λαθρεμπορίας, είναι όμοιες κατά περιεχόμενο με αυτές της παραγράφου 3 του άρθρου 336, διά της οποίας προστίθεται περίπτωση στ΄ στην παράγραφο 9 του άρθρου 31 του ν. 3784/2009.

76. Επί του άρθρου 346

Το παρόν, κατά παρέκκλιση από τη νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων, παρατείνει τη διάρκεια συμβάσεων παροχής υπηρεσιών καθαριότητας του Υπουργείου Οικονομικών έως την ολοκλήρωση των διαγωνιστικών διαδικασιών και τη σύναψη των νέων συμβάσεων με τους μειοδότες των εν εξελίξει διαγωνισμών. Οι εν λόγω συμβάσεις είχαν παραταθεί με το άρθρο 88 του ν. 5264/2025 (βλ. την από 17.12.2025 έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί του νομοσχεδίου «Νέο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, μεταφορά Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και λοιπές διατάξεις», παρατήρηση 13).

Ειδικότερα, το παρόν ορίζει τα ακόλουθα: «Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, που έχουν συναφθεί για την κάλυψη των αναγκών καθαριότητας των κτιρίων, όπου στεγάζονται οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, οι οποίες παρατάθηκαν δυνάμει του άρθρου 88 του ν. 5264/2025 (Α΄ 239), παρατείνονται αυτοδικαίως από τη λήξη τους έως την ολοκλήρωση των διαγωνιστικών διαδικασιών και τη σύναψη των νέων συμβάσεων και, σε κάθε περίπτωση, όχι πέραν της 31ης.3.2027».

Όπως έχει επισημανθεί και σε παλαιότερες εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής (βλ., ενδεικτικά, έκθεση επί του νομοσχεδίου «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες διατάξεις», ν. 4876/2021, έκθεση επί του νομοσχεδίου «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις», ν. 4950/2022, και έκθεση επί του νομοσχεδίου «Ολοκληρωμένο Σύστημα Παροχής Ανακουφιστικής Φροντίδας - Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες διατάξεις», ν. 5007/2022), οι πάσης φύσεως νομοθετικές πρωτοβουλίες που άπτονται του τομέα των δημοσίων συμβάσεων πρέπει, αφενός, να συνάδουν προς το γράμμα και το πνεύμα του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», αφετέρου, να μην εισάγουν εξαιρέσεις, παρά μόνον στον βαθμό στον οποίο είναι απολύτως αναγκαίες για την επίτευξη συγκεκριμένου και σαφώς καθορισμένου σκοπού (βλ. τις Γνώμες Α10/2020 και Α14/2021 που εξέδωσε, κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ΄ υποπερ. (αα) του ν. 4013/2011, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.)).

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν σχετικά με την παρά-

ταση όχι των συμβάσεων αλλά, για την ακρίβεια, του χρόνου διάρκειάς τους, η σχετική ρύθμιση πρέπει να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Παρατείνεται αυτοδικαίως έως την ολοκλήρωση των διαγωνιστικών διαδικασιών και τη σύναψη των νέων συμβάσεων και, σε κάθε περίπτωση, όχι πέραν της 31ης.3.2027, η διάρκεια συμβάσεων παροχής υπηρεσιών για την κάλυψη των αναγκών καθαριότητας των κτηρίων, όπου στεγάζονται οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, και η οποία είχε παραταθεί δυνάμει του άρθρου 88 του ν. 5264/2025 (Α΄ 239)».

77. Επί του άρθρου 356

Με την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθεται εδάφιο στην παράγραφο 6 του άρθρου 33 του ν. 1882/1990, σύμφωνα με το οποίο, «[σ]το κοινωφελές ίδρυμα με την επωνυμία "Ίδρυμα Βασιλείου Γ. Μελά για την Προσχολική Αγωγή" εφαρμόζονται η παρ. 1 του άρθρου 1ου και η παρ. 1 του άρθρου 12ου του ν. 1610/1986, που αναφέρονται στην έγκριση σύστασης ιδρύματος με την επωνυμία "Ίδρυμα Νικολάου Π. Γουλανδρή - Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης"».

Η παράγραφος 1 του άρθρου 12ου του ν. 1610/1986 ορίζει τα εξής: «1. Το Ίδρυμα, λόγω του κοινωφελούς χαρακτήρα του, απαλλάσσεται του φόρου κληρονομιών και δωρεών, του φόρου μεταβιβάσεως ακινήτων, του φόρου ακινήτου περιουσίας, του φόρου εισοδήματος για τα έσοδά του από κάθε πηγή και γενικά από κάθε φόρο, τέλος χαρτοσήμου, δασμούς, δικαιώματα, εισφορές, κρατήσεις, παράβολα κ.λ.π., που ισχύουν σήμερον, που θα επιβληθούν στο μέλλον υπέρ του Δημοσίου, των δήμων, κοινοτήτων, οργανισμών πάσης φύσεως και γενικά κάθε τρίτου για οποιαδήποτε πράξη αυτού. Όλες οι απαλλαγές και ατέλειες είναι αντικειμενικές. Τις ίδιες απαλλαγές απολαμβάνουν και οι ιδρυτές καθώς και οι δωρητές μόνον για τις δωρεές στο Ίδρυμα».

Επισημαίνεται ότι, εκ των ανωτέρω απαλλαγών του άρθρου 12ου του ν. 1610/1986, τουλάχιστον αυτές που αφορούν τον φόρο εισοδήματος, καθώς και τον φόρο κληρονομιών και δωρεών, δεν ισχύουν πλέον, καθότι καταλαμβάνονταν από τις γενικές καταργητικές διατάξεις των άρθρων 12 παρ. 1 και 25 ενότ. Β΄ του ν. 3842/2010, αντίστοιχα.

Δοθέντος ότι η προτεινόμενη είναι η πρώτη τροποποίηση της παραγράφου 6 του άρθρου 33 του ν. 1882/1990 μετά από τη θέση σε ισχύ του ν. 3842/2010, δημιουργείται προβληματισμός ως προς το αν για το "Ίδρυμα Βασιλείου Γ. Μελά για την Προσχολική Αγωγή" θα ισχύουν οι απαλλαγές του άρθρου 12ου του ν. 1610/1986 ως προς τον φόρο εισοδήματος, και τον φόρο κληρονομιών και δωρεών.

78. Επί του άρθρου 365

Με το άρθρο αυτό ορίζεται ότι «[ο]ι ισχύουσες διατάξεις του ν. 27/1975 (Α' 77) και του άρθρου 35 του ν. 814/1978 (Α' 144) εφαρμόζονται και: α) στις ημεδαπές ή αλλοδαπές εταιρείες χαρτοφυλακίου που κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, αποκλειστικά μετοχές ή μερίδια πλοιοκτητριών εταιρειών, (…), εφόσον οι εταιρείες αυτές υπάγονται στις κατά περίπτωση εφαρμοστέες διατάξεις του ν. 27/1975 και πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 35 του ν. 814/1978, και β) στους μετόχους ή εταίρους των εταιρειών της περ. α), μέχρι φυσικού προσώπου, και όταν οι μετοχές των εταιρειών χαρτοφυλακίου είναι εισηγμένες προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης, στην Ελλάδα, με τις ίδιες προϋποθέσεις και στην ίδια έκταση που ισχύουν για τις εταιρείες χαρτοφυλακίου των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες».

Κατά την αιτιολογική έκθεση, με την προτεινόμενη ρύθμιση «αποσαφηνίζεται η φορολογική μεταχείριση που ήδη απορρέει από το ισχύον φορολογικό καθεστώς της ναυτιλίας, το οποίο δεν διαφοροποιεί τη μεταχείριση των εταιρειών χαρτοφυλακίου και των μετόχων ή εταίρων τους ανάλογα με το αν οι εταιρείες αυτές είναι εισηγμένες ή μη εισηγμένες. (…) Το πλαίσιο συμπληρώνεται από το άρθρο 35 του ν. 814/1978, το οποίο καταλαμβάνει τις εταιρείες χαρτοφυλακίου που κατέχουν άμεσα ή έμμεσα τις σχετικές ναυτιλιακές συμμετοχές, χωρίς να περιορίζεται σε ημεδαπές εταιρείες χαρτοφυλακίου ή να διακρίνει μεταξύ εισηγμένων και μη εισηγμένων εταιρειών. Κατά συνέπεια, η παρεμβολή μίας ή περισσότερων εταιρειών χαρτοφυλακίου μεταξύ των πλοιοκτητριών ή λοιπών καλυπτόμενων ναυτιλιακών εταιρειών και του τελικού μετόχου ή εταίρου δεν διακόπτει την εφαρμογή του ειδικού φορολογικού καθεστώτος. Η ίδια αρχή ισχύει όταν η εταιρεία χαρτοφυλακίου είναι αλλοδαπή και εισηγμένη σε ρυθμιζόμενη αγορά, εφόσον οι διατάξεις δεν κάνουν διάκριση σε εισηγμένες και μη εισηγμένες μετοχές».

Υπό το φως των ανωτέρω, παρατηρείται ότι, για την ταυτότητα του λόγου, η προτεινόμενη ρύθμιση θα έπρεπε να αναφέρεται και σε εταιρείες χαρτοφυλακίου των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης της αλλοδαπής, και όχι μόνο της ημεδαπής.

Πέραν αυτού, επισημαίνεται και ότι, ενώ η αιτιολογική έκθεση αναφέρεται σε ρύθμιση αποτελούμενη από τέσσερις παραγράφους, η κατατεθείσα ρύθμιση περιλαμβάνει μόνο δύο εδάφια.

79. Επί του άρθρου 390

Κατά την παράγραφο 4, το άρθρο 54 του νομοσχεδίου, διά του οποίου θεσπίζεται απαλλαγή από το ψηφιακό τέλος συναλλαγής για πωλήσεις κρυπτοστοιχείων, «ισχύει για τα φορολογικά έτη από την 1η.12.2024 και εφεξής». Δοθέντος ότι δεν υφίσταται φορολογικό έτος με αφετηρία την 1η Δεκεμβρίου (βλ. και άρθρο 8 παρ. 1 του ΚΦΕ), ορθότερο θα ήταν να ορίζεται ότι «[τ]ο άρθρο 54 ισχύει για πωλήσεις που πραγματοποιούνται από την 1η.12.2024 και εφεξής».

Αθήνα, 3 Νοεμβρίου 2026

Οι Εισηγητές
Νικόλαος Παπαχρήστος
Επιστημονικός Συνεργάτης
Γεώργιος Φωτόπουλος
Μαρία Αθανασοπούλου
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Ομότιμος Καθηγητής του
Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών